

บทที่ 2

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “ดารานักแสดงหญิงกับศัลยกรรมเสริมความงาม” ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ
2. แนวคิดทฤษฎีปัจจัย
3. แนวคิดเรื่องค่านิยม
4. แนวคิดเรื่องการทำศัลยกรรม
5. แนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องร่างกาย (Body) และเรื่องทางเพศ (Sexuality)
6. แนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยม (Feminism)
7. งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ

ปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ได้แก่ ปัจจัยด้านจิตวิทยา ซึ่งมีปัจจัยย่อยอยู่หลายปัจจัย ปัจจัยด้านจิตวิทยา จะทำหน้าที่ เป็นสื่อกลางในการรับรู้และตีความสิ่งเร้าก่อนที่ร่างกายจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ปัจจัยทางจิตวิทยาที่สำคัญ ประกอบด้วยแรงจูงใจและการเรียนรู้ ในการศึกษานี้ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีแรงจูงใจ แบ่งออกได้เป็นทฤษฎีใหญ่ ๆ คือ

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral View of Motivation)

ผู้นำที่สำคัญของกลุ่มนี้ เช่น พาฟลอฟ (Ivan Pavlov) ธอร์นไดค์ (Edward Thondike) และ สกินเนอร์ (B.F. Skinner) โดยพื้นฐานความคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมคือสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในอดีต (Past Experience) ว่ามีผลต่อแรงจูงใจของบุคคลเป็นอย่างมาก ดังนั้นทุกพฤติกรรมของมนุษย์ถ้าวิเคราะห์ดูแล้วจะเห็นว่าได้รับอิทธิพลที่เป็นแรงจูงใจมาจากประสบการณ์ในอดีตเป็นส่วนมาก โดย

ประสบการณ์ในด้านดีและกลายเป็นแรงจูงใจทางบวกที่ส่งผลรื้อให้มนุษย์มีความต้องการ การแสดงพฤติกรรมในทิศทางนั้นมากยิ่งขึ้น ทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของสิ่งเร้าภายนอก (Extrinsic Motivation)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning View of Motivation)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมหรือการเรียนรู้พฤติกรรมจากตัวแบบ ซึ่งเป็นทฤษฎีของศาสตราจารย์บันดูรา แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด บันดูราเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยสังเกตหรือการเลียนแบบ จึงเรียกการเรียนรู้จากการสังเกตว่า “การเรียนรู้โดยการสังเกต” หรือ “การเลียนแบบ” ทฤษฎีนี้เห็นว่าแรงจูงใจเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างเอกลักษณ์และการเลียนแบบ (Identification and Imitation) จากบุคคลที่ตนเองชื่นชอบหรือคนที่มิชื่อเสียงในสังคมจะเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เช่น เพื่อน ดาราภาพยนตร์ นักร้อง นักกีฬา เป็นต้น พฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคม เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน และส่วนใหญ่เกิดจาก ปัจจัยภายนอก การเรียนรู้ทางสังคม จึงสามารถปรับเปลี่ยนไปได้ ตามลักษณะของการเสริมแรง การสังเกตตัวแบบพัฒนาการที่สูงขึ้น ระดับความคาดหวัง ค่านิยมและรูปแบบการคิด

ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic View of Motivation)

แนวความคิดนี้เป็นของมาสโลว์ (Maslow) ที่ได้อธิบายถึงลำดับความต้องการของมนุษย์ โดยที่ความต้องการจะเป็น ตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อไปสู่ความต้องการนั้น ดังนั้นถ้าเข้าใจความต้องการของมนุษย์ก็สามารถอธิบายถึงแรงจูงใจของมนุษย์ได้เช่นเดียวกัน

แรงจูงใจ (motive) เป็นคำที่ได้ความหมายมาจากภาษาละตินที่ว่า movere ซึ่งหมายถึง “เคลื่อนไหว (move)” ดังนั้นคำว่าแรงจูงใจจึงมีความหมายไว้ต่าง ๆ ดังนี้

1. แรงจูงใจ หมายถึง "บางสิ่งบางอย่างที่อยู่ภายในตัวของบุคคลที่มีผลทำให้บุคคลต้องกระทำ หรือเคลื่อนไหว หรือมีพฤติกรรมในลักษณะที่มีเป้าหมาย" กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือแรงจูงใจเป็นเหตุผลของการกระทำนั่นเอง

2. แรงจูงใจ หมายถึง "สภาวะที่อยู่ภายในตัวที่เป็นพลัง ทำให้ร่างกายมีการเคลื่อนไหว ไปในทิศทางที่มีเป้าหมาย ที่ได้เลือกไว้แล้ว ซึ่งมักจะเป็นเป้าหมายที่มีอยู่ในภาวะสิ่งแวดล้อม"

จากความหมายนี้จะเห็นได้ว่า แรงจูงใจจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่สำคัญ

2 ประการ คือ

2.1 เป็นกลไกที่ไปกระตุ้นพลังของร่างกายให้เกิดการกระทำ และ

2.2 เป็นแรงบังคับให้กับพลังของร่างกายที่จะกระทำอย่างมีทิศทาง

องค์ประกอบของแรงจูงใจ นักจิตวิทยาปัจจุบันได้ศึกษาและสรุปว่า องค์ประกอบของแรงจูงใจ มี 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบทางด้านกายภาพ (Biological Factor) ในองค์ประกอบด้านนี้จะพิจารณาถึงความต้องการทางกายภาพมนุษย์ เช่น ความต้องการปัจจัย 4 เพื่อจะดำรงชีวิตอยู่ได้

2. องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ (Learned Factor) องค์ประกอบด้านนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากองค์ประกอบข้อ 1 ทั้งนี้เพราะมนุษย์ทุกคนไม่สามารถได้รับการตอบสนองของความ ต้องการในปริมาณ ชนิดและคุณภาพตามที่ต้องการ และในหลาย ๆ ครั้ง สิ่งแวดล้อมเป็นตัววางเงื่อนไขในการสร้างแรงจูงใจของมนุษย์

3. องค์ประกอบทางด้านความคิด (Cognitive Factor)

ลักษณะของแรงจูงใจ

แรงจูงใจของมนุษย์มีมากมายหลายอย่าง เราถูกจูงใจให้มีการกระทำหรือพฤติกรรมหลายรูปแบบ เพื่อหาน้ำและอาหารมาดื่มกิน สนองความต้องการทางกาย แต่ยังมีความต้องการมากกว่านั้น เช่น ต้องการความสำเร็จ ต้องการเงิน ค่าชมเชย อำนาจ และในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม คนยังต้องการมีอารมณ์ผูกพันและอยู่รวมกลุ่มกับผู้อื่น แรงจูงใจจึงเกิดขึ้นได้จากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) แรงจูงใจภายในเป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร เช่น การที่ผู้หญิงตัดสินใจทำศัลยกรรมเป็นเพราะต้องการปรับปรุงรูปร่าง หน้าตาของตนเองให้ออกมาดูสวยงามเป็นการสร้างความรู้สึกดี ๆ (feeling good) สร้างความมั่นใจ ที่ผู้หญิงจะได้รับรู้เกี่ยวกับตัวเอง

แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) แรงจูงใจภายนอกเป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัวบุคคลที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม อาจจะเป็นการได้รับคำชม ชื่นเชย การยอมรับทางสังคม ความก้าวหน้าทางอาชีพ ตัวอย่างแรงจูงใจภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น ผู้หญิงที่ได้รับการทำศัลยกรรมนั้น ความสวยงามทางร่างกายถูกนำไปเชื่อมโยงกับการประสบความสำเร็จทางหน้าที่การงาน และความสำเร็จในการเลือกคู่ครอง เป็นต้น

ธรรมชาติของแรงจูงใจ (The nature of motivation) เกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ความต้องการ (needs) เป็นสภาพที่บุคคลขาดสมดุล เกิดแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อสร้างสมดุลให้กับตัวเอง ความต้องการมีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรม กล่าวได้ว่าสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุจุดหมายปลายทางที่ต้องการนั้น ส่วนใหญ่เกิดเนื่องมาจากความต้องการของบุคคล

2. แรงขับ (drives) เป็นแรงผลักดันที่เกิดจากความต้องการทางกาย และสิ่งเร้าภายในตัวบุคคล ความต้องการและแรงขับมักเกิดควบคู่กัน คือเมื่อเกิดความต้องการแล้วความต้องการนั้น ๆ ไปผลักดันให้เกิดพฤติกรรม เราเรียกว่า แรงขับนอก

3. สิ่งล่อใจ (Incentive) เป็นสิ่งชักนำบุคคลให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งไปสู่จุดที่มุ่งหมายตั้งไว้ จัดเป็นแรงจูงใจภายนอก

4. การตื่นตัว (arousal) เป็นภาวะที่บุคคลพร้อมจะแสดงพฤติกรรม ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตื่นตัวมีทั้งสิ่งเร้าภายในและสิ่งเร้าภายนอก

5. การคาดหวัง (expectancy) เป็นการตั้งความปรารถนาหรือการพยากรณ์ล่วงหน้าของบุคคล ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไป การคาดหวังก่อให้เกิดแรงผลักดันหรือเป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมอีกส่วนหนึ่ง

6. การตั้งเป้าหมาย (goal settings) เป็นการกำหนดทิศทางและจุดมุ่งหมายปลายทางของการกระทำกิจกรรมใด ๆ จัดเป็นแรงจูงใจจากภายในของบุคคลผู้นั้น

ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นในเรื่องของแรงจูงใจ ซึ่งได้แก่ ความต้องการ แรงขับ สิ่งล่อใจ การตื่นตัว การคาดหวังและการตั้งเป้าหมาย จะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ตัวอย่างเช่น ความต้องการทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุลภายในร่างกายหรือจิตใจมนุษย์อยู่ในภาวะขาดสมดุลไม่ได้ ต้องหาทางสนองความต้องการ เพื่อให้เข้าสู่ภาวะสมดุล ส่งผลให้เกิดแรงขับหรือแรงผลักดันพฤติกรรม ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง มุ่งไปสู่เป้าหมาย เมื่อบรรลุเป้าหมายแล้ว แรงผลักดันพฤติกรรมก็ลดลง ภาวะสมดุลก็กลับคืนมา จากคำอธิบายนี้ จะเห็นได้ว่า ที่มาของแรงจูงใจหลายเรื่องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน

แนวคิดทฤษฎีเรื่องปัจจัย

จากการศึกษาเรื่องดารานักแสดงหญิงกับการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ตามวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้ดารานักแสดงหญิงตัดสินใจทำศัลยกรรม เป็นการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ของตัวกำหนดพื้นฐาน (Basic determinants) : ปัจจัยภายใน (ปัจจัยด้านจิตวิทยา) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

ปัจจัยภายใน (ปัจจัยด้านจิตวิทยา) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

สภาพจิตวิทยา (Psychological) เป็นลักษณะความต้องการซึ่งเกิดจากสภาพจิตใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ สภาพจิตใจ แรงกระตุ้น ทำให้เกิดความต้องการที่มากกว่า ลักษณะทางกายภาพ ซึ่งเป็นความต้องการด้านจิตวิทยา เช่น บางคนเป็นสิวที่ใบหน้าแล้วปล่อยให้หายเองตามธรรมชาติ แต่บางคนต้องเข้าร้านเสริมความงามเพื่อรักษา ทั้งนี้เพราะสภาพจิตใจที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลนั่นเอง การพิจารณาถึงความต้องการทางด้านจิตวิทยา (ด้านจิตใจ) ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ทำไมคนไทยจึงนิยมสินค้าต่างประเทศ หรือทำไมดารา นักร้อง จึงนิยมทำศัลยกรรมเสริมความงาม ฯลฯ สิ่งรอบ ๆ ตัวเหล่านี้จะมีผลต่อสภาพจิตวิทยา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค มี 2 ประการ คือ ปัจจัยภายใน (Internal factors) และปัจจัยภายนอก (External factors) โดยปัจจัยภายในจะเรียกว่าตัวกำหนดพื้นฐาน (Basic determinants) โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่จะเข้ามาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริโภค ดังนี้

1. ความจำเป็น (Needs) ความต้องการ (Wants) และความปรารถนา (Desire) สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 ความต้องการขั้นปฐมภูมิหรือความต้องการทางชีวภาพ (Primary needs or physiological needs) เช่น ความหิว ความกระหาย ความง่วง การพักผ่อน การขับถ่าย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น เป็นสิ่งที่ต้องติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดเป็นสิ่งที่สังคมไม่จำเป็นต้องสอน แต่เป็นลักษณะทางชีวภาพของมนุษย์ที่เกิดมาแล้วต้องหิวต้องกระหาย ต้องพักผ่อน ต้องขับถ่าย

1.2 ความต้องการขั้นทุติยภูมิหรือความต้องการทางสังคม (Secondary needs or social needs) ความต้องการนี้ หมายถึง ความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการความภูมิใจ ความต้องการเพื่อน ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการมีสุขภาพดี เป็นต้น ความต้องการทุติยภูมิเป็นความต้องการที่ไม่ได้เกิดขึ้นโดยสภาพร่างกายแต่เกิด แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้จากคนอื่นที่อยู่ในสังคม และความ ต้องการทุติยภูมิที่จะเป็นความต้องการครอบคลุมความต้องการขั้นปฐมภูมิ ความต้องการขั้นปฐมภูมิเป็นสิ่งที่มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะเป็นสิ่งที่บังคับให้เกิดขึ้นกับตัวเรา แต่ความต้องการขั้น ทุติยภูมิจะเป็นตัวกำหนดทางเลือกของการบริโภคว่าถ้าหิวแล้วจะรับประทานอะไร ที่ไหน ถ้า กระหายจะดื่มอะไร ถ้าง่วงแล้วจะนอนที่ไหน บางคนนอนที่เก้าอี้สาธารณะได้ บางคนนอนไม่ได้ สิ่งเหล่านี้เกิดจากความต้องการขั้นทุติยภูมิเกิดขึ้นจากความต้องการทางสังคมที่สอนให้เรา รู้ว่า ควรจะทำตัวอย่างไรในการตอบสนองความต้องการดังกล่าว

สำหรับ ความจำเป็น (Needs) จากความต้องการทั้ง 2 ประเภท อับราฮัม มาสโลว์ ได้นำมาจัดลำดับความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of needs)

1. ความต้องการทางสรีระ (Physiological needs) เป็นความต้องการที่ต่ำที่สุด เป็นพื้นฐานที่สุดที่มนุษย์เราทุกคนจะมีความต้องการทางสรีระ ได้แก่ ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศหายใจ การพักผ่อน ที่อยู่อาศัย และความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Security needs) เมื่อมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการในขั้นปฐมภูมิได้แล้ว ลำดับขั้นต่อไปของมนุษย์ คือ ต้องการความปลอดภัย ปลอดภัยจากอันตราย ต้องการมีชีวิตที่มั่นคง มีอนาคตที่แน่นอน ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ

3. ความต้องการทางด้านความรัก (Love needs) คือ การที่คนเราต้องการรู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Sense of belonging) เป็นความต้องการการยอมรับจากคนอื่น เป็นความต้องการที่อยากให้คนอื่นมาชื่นชม ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์

4. ความต้องการด้านความภาคภูมิใจ (Self – esteem needs) หมายความว่า การที่มนุษย์จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างน้อยมนุษย์ก็ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความภูมิใจในตนเอง เชื่อว่าตัวเองมีดี ตัวอย่างเช่น การเลือกชุดชั้นใน ซึ่งใส่แล้วไม่มีใครเห็น แต่เราก็เลือกรูปแบบหลายยี่ห้อดังราคาแพง อย่างน้อยที่สุดก็ภูมิใจในตนเอง

5. ความต้องการความสำเร็จส่วนตัว (Self actualization needs) เป็นความต้องการความสำเร็จ คือ มนุษย์ทุกคนมีความทะเยอทะยานอยู่ในตัวทุกคน และปรารถนาว่าตนเองจะได้เป็นอย่างที่ตนปรารถนาเอาไว้ เป็นความสนใจ สนใจในตนเอง

นอกจากนี้ยังมีความต้องการ อีก 2 ประการ ที่ไม่สามารถนำไปจัดเข้ากับลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of need) ได้ ซึ่งได้แก่

1. ความต้องการด้านความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity needs หรือ needs to know) มนุษย์เราเมื่อเกิดมาแล้วมีความต้องการอยากรู้อยากเห็น ดังนั้นเมื่อเห็นอะไรที่ปกปิดเราก็มองอยากที่จะเปิด เช่น การที่เราดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ การชมภาพยนตร์ที่มีคนชมมาก ๆ ฯลฯ ทั้งหมดนี้เป็นความต้องการอยากรู้อยากเห็นทั้งสิ้น

2. ความต้องการด้านสุนทรีย์ (Aesthetic need) มนุษย์เรานั้นตั้งแต่เกิดมา มาสโลว์ มองว่าความรัก ความสวยงาม เป็นสิ่งที่พื้นฐานของมนุษย์ มนุษย์ชอบดูในสิ่งที่สวยงาม เช่น ตอนเป็นทารก ก็มีปลาตะเพียนแขวนให้ดู เป็นสาวก็แต่งหน้าให้สวย เพราะอยากให้คนอื่นดูว่าตนสวย และตนเองชอบที่เห็นว่าตนเองสวยด้วย ดังนั้นความต้องการด้านความสวยงามเป็นส่วนหนึ่งของความต้องการของมนุษย์ ถ้ามนุษย์ไม่มีความต้องการข้อนี้มนุษย์ก็คงไม่มีการแต่งหน้าแต่งตัว

สินค้าคงไม่ออกแบบให้มีรูปทรงสวยงาม แต่ที่เป็นเช่นนั้น เพราะมนุษย์มีความต้องการด้านสุนทรีย์ เป็นองค์ประกอบ

2. **แรงจูงใจ (Motive)** หมายถึง ปัญหาที่ถึงจุดวิกฤติ ที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความไม่สบายใจ แรงจูงใจจึงเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นรุนแรงบังคับให้บุคคลค้นหาวิธีมาตอบสนองความพึงพอใจ อาจจะเป็นความไม่สบายทางร่างกายหรือจิตใจก็ได้จนก่อให้เกิดความพยายามในการจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้น โดยแรงจูงใจ (Motive) นั้นมีพื้นฐานมาจากความจำเป็น (Based on needs) กล่าวคือถ้าไม่มีความจำเป็น (Needs) ก็จะไม่เกิดแรงจูงใจ (Motive) และความจำเป็นเมื่อเกิดเป็นความรุนแรงขึ้นในใจก็จะกลายเป็นค้นหาแห่งความต้องการ แต่ถ้าความต้องการ (Wants) นั้นไม่รุนแรงพอก็จะไม่เกิดแรงจูงใจ

3. **บุคลิกภาพ (Personality)** คือ ลักษณะนิสัยโดยรวมของบุคคลที่พัฒนาขึ้นมาในระยะยาว ซึ่งมีผลกระทบต่อการกำหนดรูปแบบในการโต้ตอบ หรือตอบสนอง (Reaction) ที่ไม่เหมือนกัน

4. **ทัศนคติ (Attitude)** คือการประเมินความพอใจหรือไม่พอใจความรู้สึกและท่าที ความรู้สึกที่คนเรามีต่อความคิดหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทัศนคติเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งการปฏิบัติของผู้บริโภค สิ่งที่จะเข้ามากำหนดทัศนคติ (Attitude) มี 3 ประการ คือ 1. ความรู้ 2. ความรู้สึก 3. แนวโน้มของนิสัยหรือความพร้อมที่จะกระทำ (Readiness to act)

5. **การรับรู้ (Perception)** เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลเลือกจัดองค์การและตีความข้อมูลเพื่อกำหนดภาพที่มีความหมาย

6. **การเรียนรู้ (Learning)** เป็นการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของบุคคลซึ่งเกิดจากประสบการณ์ ดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นประสบการณ์ที่บุคคลสะสมไว้

ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

ปัจจัยภายนอก (External factors) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค มีรายละเอียดดังนี้

1. **สภาพเศรษฐกิจ (Economy)** เป็นสิ่งที่กำหนดอำนาจซื้อ (Purchasing power) ของผู้บริโภค ตัวอย่างเช่น ปัจจุบันราคาของการทำศัลยกรรมเสริมความงามค่อนข้างถูก สามารถทราบราคาของการทำศัลยกรรมประเภทต่าง ๆ ได้ง่ายตามสื่อสิ่งพิมพ์ สิ่งนี้คือปัจจัยที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจทำศัลยกรรมประเภทหนึ่ง

2. ครอบครัว (Family) หรือเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ทำให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการ การตอบสนองของร่างกายจะได้รับอิทธิพลจากสมาชิกของครอบครัว หรือเพื่อนร่วมงาน คนใกล้ชิด เช่น ดารานักแสดงตัดสินใจทำศัลยกรรมเพราะเจ้าของค่ายละคร ค่ายเพลง เป็นผู้กำหนดและมีส่วนในการทำศัลยกรรม

3. สังคม (Social group) ลักษณะด้านสังคมประกอบด้วยรูปแบบการดำรงชีวิต (Lifestyle) ค่านิยมสังคม (Social Values) และความเชื่อถือ เช่น ถ้าเป็นลูกทหารอยู่ในสังคมครอบครัวทหาร ก็จะมีสังคมอย่างหนึ่งถ้าเป็นลูกนายธนาคาร ก็จะมีสังคมอีกอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นลูกของครู อาจารย์ ก็จะมีสังคมอีกอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นลูกพ่อค้า ก็จะมีสังคมอีกอย่างหนึ่งสังคมในที่นี้ อาจจะเป็นได้ทั้งสังคมอาชีพและสังคมท้องถิ่น

4. วัฒนธรรม (Culture) เป็นกลุ่มของค่านิยมพื้นฐาน การรับรู้ ความต้องการ และพฤติกรรม ซึ่งเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกของสังคมในครอบครัว วัฒนธรรมจึงเป็นรูปแบบหรือวิถีทางในการดำเนินชีวิต ที่คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับ สังคมไทย เป็นระบบของสังคมแก้ไข ไม่ใช่สังคมแบบป้องกัน ดังนั้นคนไทยจึงมีการตรวจร่างกายประจำปีด้วยสถิติที่ต่ำมาก เพราะเกรงว่าจะตรวจแล้วเจอโรคร้ายซึ่งเป็นความคิดที่ผิด คนไทยบางคนไม่ยอมทำประกันชีวิต เพราะกลัวว่า จะเป็นการแข่งตัวเอง คนไทยไม่รับประทานวิตามินเพราะคิดว่าไม่ได้เจ็บไข้รับประทานไปก็ไม่มีประโยชน์ คนไทยอยู่ในเขตร้อนน่าจะใช้ยาปรับกลิ่นตัวมากแต่ไม่ใช่เพราะถ้าใช้จะถูกมองว่ามีปัญหาเรื่องกลิ่นตัว สังคมไทยเพิ่งจะเริ่มเป็นสังคมแบบป้องกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เนื่องจากมีสิ่งบอกเหตุจากการที่มีสถานบริการร่างกายเพิ่มมากขึ้น อาหารเสริมเพื่อสุขภาพเริ่มมีมากขึ้น เป็นต้น

5. การติดต่อธุรกิจ (Business contacts) หมายถึง โอกาสที่ผู้บริโภคจะได้พบเห็นสินค้า บริการนั้น ๆ สินค้าตัวใดที่ผู้บริโภคได้รู้จัก พบเห็นบ่อย ๆ มีความคุ้นเคยซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกไว้วางใจและมีความยินดีที่จะใช้สินค้าหรือบริการนั้น ๆ การที่ผู้บริโภคมีโอกาสได้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า เช่น ผู้บริโภคเห็นโฆษณาธุรกิจศัลยกรรมเสริมความงามบ่อย ๆ หรือเราได้อ่านข่าวเรื่องดารานักแสดงเข้ารับการศัลยกรรมเสริมความงาม นั้นบ่อย ๆ เพราะหลักจิตวิทยา มีอยู่อย่างหนึ่งว่าความคุ้นเคยก่อให้เกิดความพึงพอใจ เกิดความชอบ จนกระทั่งเกิดความคุ้นเคย และกลายเป็นพฤติกรรมเลียนแบบที่สุด (เสรี วงษ์มณฑา, 2542, น. 21)

แนวคิดเรื่องค่านิยมของสังคม

ค่านิยม (values) หมายถึง สิ่งที่คุณพอใจหรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า แล้วยอมรับไว้เป็นความเชื่อ หรือความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ค่านิยมจะฝังอยู่ในตัวบุคคลในรูปของความเชื่อ

ตลอดไป จนกว่าจะพบกับค่านิยมใหม่ ซึ่งตนพอใจกว่าก็จะยอมรับไว้ เมื่อบุคคลประสบกับการเลือกหรือเผชิญกับเหตุการณ์ และต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเข้าก็จะนำค่านิยมมาประกอบการตัดสินใจทุกครั้งไป ค่านิยมจึงเป็นเสมือนพื้นฐานแห่งการประพฤติ ปฏิบัติของบุคคลโดยตรง

ค่านิยม หมายถึง “ระบบความชอบพิเศษ” เพราะสิ่งที่เราชอบมาก เราจะให้คุณค่ามากกว่าสิ่งที่เราไม่ชอบ ค่านิยมอาจแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

1. ค่านิยมเฉพาะตัว (Individual Value)

2. ค่านิยมของสังคม (Social Value)

ค่านิยมของสังคม เป็นระบบความชอบพิเศษที่คนในแต่ละสังคมมีอยู่ ค่านิยมประเภทนี้เกิดจากการเรียนรู้จากสังคมในระดับต่าง ๆ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม เช่น นาย ก ชอบสิ่งใดมากก็จะทำสิ่งนั้นมากเป็นต้น ดังนั้นการสังเกตค่านิยม ของสังคมอาจพิจารณาได้จากพฤติกรรมเด่น ๆ ของสมาชิกในสังคมแล้วอนุมานมานานว่า สังคมนั้นมีค่านิยมอย่างไร เช่น ค่านิยมสังคมไทยที่เป็นค่านิยมดั้งเดิม คือ ยึดถือตัวบุคคล ความรักสนุก และยึดทางสายกลาง เป็นต้น

ในปัจจุบันค่านิยมของสังคมเรื่องการทำศัลยกรรมเสริมความงาม กลับกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทั่วไปเสียแล้ว และกำลังแพร่ระบาดไปทั่วทุกวงการ โดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้ศัลยกรรมเสริมความงามในไทยกำลังขยายไปสู่กลุ่มวัยรุ่นเพิ่มขึ้น เพราะวัยรุ่นไทยได้รับความนิยมจากกระแสแฟชั่นเกาหลีซึ่งมีดารานักร้องนิยมทำศัลยกรรมจำนวนมาก ประกอบกับในสังคมไทยมีการแข่งขันเรื่องบุคลิกภาพกันสูง เพราะมีผลต่อการใช้ชีวิต การสมัครงาน และการเติบโตในหน้าที่การงาน เช่น คนที่มีบุคลิกดีมีโอกาสดำรงตำแหน่งมากกว่าคนที่บุคลิกธรรมดาทั่วไป ในอดีตการทำศัลยกรรมเสริมความงามอาจเป็นเรื่องยุ่งยาก ซับซ้อน ใช้เวลานาน อีกทั้งผลที่ได้อาจไม่ดีนัก แต่ปัจจุบันเมื่อวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การคิดค้นวัสดุที่ดี เครื่องมือที่ดี เทคนิคที่ดี ทำให้การทำศัลยกรรมไม่ได้น่ากลัวเหมือนในอดีต ระยะเวลาของการทำระยะเวลาของการดูแลรักษาตัวก็สั้นลง ทำให้การทำศัลยกรรมเสริมความงามเป็นที่แพร่หลายมากขึ้น และเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องปกปิดอีกต่อไป

แนวคิดเรื่องการทำศัลยกรรม

การทำศัลยกรรมเสริมความงาม (Aesthetic surgery) ในยุโรปก่อตั้งขึ้นในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 16 มีที่มาจากการแพร่ระบาดของโรคซิฟิลิส (syphilis) ซึ่งเริ่มปรากฏขึ้นเมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15 โรคซิฟิลิสเป็นโรคที่สร้างตราบาปให้กับผู้ป่วยอย่างยิ่ง การทำศัลยกรรมแบบ

ใหม่ที่เรียกว่า *chirurgia decoratoria* จึงพัฒนาขึ้นเพื่อเสริมจมูกที่แห้วไปจากอาการของโรคขึ้นใหม่ เพื่อไม่ให้ผู้ป่วยเป็นที่สังเกตเห็นได้เมื่อต้องใช้ชีวิตอยู่ในสังคม และตั้งแต่ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นยุคที่มีการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ ความคิดที่ว่าด้วยความแตกต่างทางชีววิทยาของมนุษย์ยิ่งเพิ่มบทบาทมากขึ้น การแบ่งแยกโครงสร้างและหน้าที่ระหว่างร่างกายของผู้ชายและผู้หญิงมีความชัดเจนมาก ร่างกายจึงยังคงถูกมองว่าเป็นที่มาของอัตลักษณ์และการแบ่งหน้าที่ในสังคม ส่งผลให้ร่างกายเป็นวัตถุทางการศึกษา เพื่อทำความเข้าใจปัจเจกบุคคลและสังคม และเมื่อเทคโนโลยีทางการแพทย์ได้มีการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นตามลำดับตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 ทำให้ความเชื่อต่อความคิดและค่านิยมในเรื่องการเปลี่ยนแปลงร่างกายให้เป็นไปตามอุดมคติ มีความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ในเมื่อเรื่องเพศมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจต่อการปรับเปลี่ยนร่างกาย และการเปลี่ยนแปลงร่างกายนั้นเป็นเรื่องของ “เรือนร่างกับอำนาจ ที่ผู้หญิงใช้เป็นเครื่องต่อรองกับบุรุษ” ทำให้ผู้หญิงมีการเปลี่ยนแปลงร่างกายมากกว่าผู้ชาย และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น การมองปรากฏการณ์การเปลี่ยนผ่านของร่างกายในอุดมคติผู้หญิงอย่างพินิจพิจารณาจึงช่วยสะท้อนภาพให้เราเห็นถึงการปะทะกันระหว่าง “แรงผลักดันทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม” ที่มีต่อการสร้างความหมายให้กับร่างกายของผู้หญิง (ศิริลักษณ์ คชนิล, 2550)

สำหรับการปรับเปลี่ยนร่างกายนั้นเป็นไปใน 2 รูปแบบ คือ

1. การปรับเปลี่ยนร่างกายด้วยวิธีการทรมาน
2. การปรับเปลี่ยนร่างกายโดยไม่ทรมานตนเอง

ในส่วนของการปรับเปลี่ยนร่างกายด้วยวิธีการทรมานเพื่อสนองความต้องการของตนเองนั้น มีหลายวิธี ซึ่งได้สร้างความเจ็บปวดให้กับร่างกาย อาทิเช่น การรัดเอวให้คอดเล็กของสตรีในยุโรป การรัดเท้าให้เล็กของหญิงชาวจีน การสักรวดลายบนเรือนร่าง และการเจาะร่างกายเพื่อประดับสิ่งของ การลดน้ำหนักเพื่อให้มีรูปร่างผอมบาง การเปลี่ยนสีผิว และทำศัลยกรรมส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ส่วนการปรับเปลี่ยนร่างกายโดยไม่ทรมานตนเอง หรือทรมานน้อยกว่าที่กล่าวมาข้างต้น อาทิเช่น การเปลี่ยนทรงผม การเพาะกาย การออกกำลังกายกระชับสัดส่วน การดูแลสุขภาพร่างกายโดยการเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่า มีประโยชน์ ซึ่งเป็นการกระทำต่อร่างกายที่เจ็บปวดน้อยกว่า และเกิดขึ้นกับคนในสังคมแบบอิสระที่สามารถเลือกได้ทั้งความคิดและปฏิบัติ

เดวิด เบลล์ กล่าวว่า (ศิริลักษณ์ คชนิล, 2550) วิวัฒนาการที่ก้าวหน้าทางการแพทย์ ซึ่งเป็นวิธีที่ร่างกายถูกทำให้แปลงโฉม เปลี่ยนแปลงรูปร่างแบบใหม่โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อทำให้ร่างกายสอดคล้องกับความรู้สึกหรือความต้องการของปัจเจกบุคคล จนกลายเป็นพื้นที่หนึ่งที่เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีในการควบคุมอาหาร การออก

กำลังกาย และการศัลยกรรมความงาม ที่ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงรูปโฉมของร่างกายใหม่ให้กระชับ หรือเข้ากับค่านิยมของวัฒนธรรม การผสมผสานของร่างกายกับเทคโนโลยีได้ถูกทำให้กลายเป็น ทฤษฎีหรือหลักการขึ้น โดยรวมเอาการทำงานด้านเทคโนโลยีทางการแพทย์อย่างกว้าง ๆ เข้าไป ด้วย เพราะนับเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง แก่ไขร่างกาย จึงเป็นที่มาของเทคโนโลยีการเป็น ตัวแทนหรือการสร้างตัวตน (Technologies of Representation) การยอมรับเทคโนโลยีเข้ามาสู่ ร่างกาย ทำให้คนเราขยายขอบเขตความสามารถโดยการแทนที่ส่วนประกอบหรืออวัยวะที่ เสื่อมสภาพ จากนั้นจึงปรับปรุงและทำให้ร่างที่มีตามธรรมชาติหรือได้มาแต่กำเนิดดีขึ้น เทคโนโลยี ที่ค่อย ๆ พัฒนาไปในรูปแบบของการสนับสนุน ดังนั้นร่างกายจึงได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นไม่มีที่ สิ้นสุด

นอกจากนี้ เบลล์ยังมองว่า การยอมรับเอาเทคโนโลยีเข้ามาสู่ร่างกาย ทำให้คนเรา ขยายขอบเขตความสามารถ โดยการแทนที่ส่วนประกอบหรืออวัยวะที่เสื่อมสภาพ จากนั้นจึง ปรับปรุงและทำให้ตามธรรมชาติที่มีมาแต่กำเนิดนั้นดีขึ้น เทคโนโลยีจะค่อย ๆ พัฒนาในลักษณะ การให้การสนับสนุนร่างกายที่เป็น Posthuman จึงสามารถได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างไม่มี สิ้นสุด ดังนั้นการทำศัลยกรรมจึงเป็นเพียงการเริ่มต้นของคนที่รักสวยรักงาม ต้องการให้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเป็นไปตามอุดมคติ ศัลยกรรมตกแต่งหรือศัลยศาสตร์ตกแต่ง คือ สาขาวิชาหนึ่งของ วิชาศัลยศาสตร์ โดยเน้นเฉพาะการผ่าตัดที่เกี่ยวข้องกับรูปร่างที่ปรากฏให้เห็นภายนอกร่างกายให้ ดูปกติ และมีการทำงานที่ดี โดยจะแบ่งตามวัตถุประสงค์นี้ออกเป็น 2 ส่วน คือ “ศัลยศาสตร์ เสริมสร้าง” และ “ศัลยศาสตร์ตกแต่งเสริมสวย”

ศัลยศาสตร์เสริมสร้าง (Reconstructive Plastic Surgery) หมายถึงการผ่าตัดแก้ไข ความผิดปกติของรูปร่างหรือความพิการที่มีมาแต่กำเนิด หรือเกิดขึ้นภายหลังจากอุบัติเหตุ เช่น การผ่าตัดแก้ไขปากแหว่งเพดานโหว่ การผ่าตัดเนื้องอกบริเวณศีรษะและคอ ศัลยกรรมอุบัติเหตุ บริเวณใบหน้า ศัลยกรรมทางมือ อุบัติเหตุจากความร้อน (Burns) รวมทั้งความพิการที่ตามมา

ศัลยศาสตร์ตกแต่งเสริมสวยหรือศัลยกรรมเสริมความงาม (Cosmetic Plastic Surgery) หมายถึง การผ่าตัดเพื่อความสวยงามในคนปกติให้ดูดีขึ้น เช่น การผ่าตัดเสริมจมูก, ตา 2 ชั้น, ดึงหน้า, เสริมหน้าอก, การผ่าตัดด้วยเลเซอร์ เป็นต้น

ดังนั้นความหมายของศัลยกรรมตกแต่งหรือศัลยกรรมเสริมความงาม คือ

1. ทำเพื่อความสวยงามคือ คนปกติสวยงามน้อยให้สวยงาม
2. เป็นศัลยกรรมตกแต่งเสริมสร้างคนที่มี ความพิการแต่กำเนิด หรือจำพวกติดเชื้อ

จากการเกิดอุบัติเหตุ หรือผ่าตัดเนื้องอก ทำให้มีรูปร่างพิกลพิการไปแล้วจะตกแต่งเสริมสร้างให้เขา อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศัลยกรรมตกแต่งตามเข้าใจคนทั่วไปมักจะเข้าใจว่าศัลยกรรมตกแต่งก็คือ ศัลยกรรมที่ทำแต่เฉพาะตาสองชั้น เสริมจมูก ดึงหน้า ดูดไขมัน เป็นต้น แต่โดยความเป็นจริงแล้ว ศัลยกรรมตกแต่งเป็นศัลยกรรมที่มีขอบข่ายในการผ่าตัดดูแลรักษาผู้ป่วยค่อนข้างกว้างขวางมาก รวมทั้งการแก้ไขความพิการแต่กำเนิด เช่น ปากแหว่ง เพดานโหว่ เกิดมามีใบหน้าผิดปกติ, ศัลยกรรมทางมือในผู้ป่วยอุบัติเหตุ, ความพิการปกติทางมือแต่กำเนิด, การดูแลรักษาผู้ป่วยที่ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก, การดูแลรักษาผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งที่คอ, ปาก, ผิวหนัง, ผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุมีบาดแผลที่หน้าและกระดูกหน้า กรามหัก, ทางด้านจุลศัลยกรรม การผ่าตัดด้วยกล้องจุลทรรศน์ เช่น การต่อนิ้วมือ รวมทั้งการย้ายเนื้อเยื่อจากที่หนึ่งไปปิดอวัยวะอื่นที่เนื้อขาดหายไป โดยการต่อเส้นเลือดและเส้นประสาท และสาขาสุดท้ายเป็นศัลยกรรมเสริมสวย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานศัลยกรรมตกแต่งและเสริมสร้าง

การทำศัลยกรรมเสริมความงามให้ได้ผลดีและมีการพัฒนาวิธีการผ่าตัดใหม่ ๆ ได้ แพทย์ควรจะได้รับการศึกษาอบรมในด้านศัลยกรรมตกแต่งและเสริมสร้างให้ครบทุกสาขาวิชาที่แพทยสภากำหนด และได้รับวุฒิบัตร หรืออนุมัติบัตร รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาศัลยกรรมตกแต่ง

ศัลยกรรมแบ่งได้ 7 สาขา ดังนี้

1. สาขาที่ 1 ศัลยกรรมที่แก้ไขความพิการแต่กำเนิด เช่น ปากแหว่ง เพดานโหว่ ใบหน้าผิดปกติ
2. สาขาที่ 2 ศัลยกรรมทางมือ เช่น ผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุ ทางมือจากโรงงาน รถยนต์
3. สาขาที่ 3 ได้แก่ การรักษาผู้ป่วยที่ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
4. สาขาที่ 4 ได้แก่ การรักษาผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งที่หน้าและลำคอ
5. สาขาที่ 5 ได้แก่ การดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีการบาดเจ็บกระดูกหักที่หน้า ส่วนใหญ่จากอุบัติเหตุรถยนต์
6. สาขาที่ 6 ได้แก่ จุลศัลยกรรม การผ่าตัดด้วยกล้องจุลทรรศน์ เช่น การต่อนิ้วมือ ผู้ป่วย
7. สาขาที่ 7 ได้แก่ ศัลยกรรมเสริมสวย และความงาม

ด้วยความทันสมัยและก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์ ทำให้การทำศัลยกรรมความงามเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว การทำศัลยกรรมสำหรับผู้รักสวยรักงามจึงดูเหมือนเป็นเรื่องปกติธรรมดาเหมือนการเดินเข้าร้านเสริมสวยทั่วไป เพียงแต่การทำศัลยกรรมนั้นต้องใช้ทุนทรัพย์และความพร้อมทางด้านจิตใจ (ที่จะยอมรับผลที่ได้รับหลังการทำศัลยกรรม) มากกว่าเสริมสวย

ภายนอกเท่านั้น อย่างไรก็ตามในโลกปัจจุบันที่คนในสังคมหันมาให้คุณค่าและให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ภายนอกมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ การทำศัลยกรรมตกแต่งให้รูปร่างหน้าตาดูดีสวยงามสมบูรณ์แบบจนเป็นที่พอใจทั้งของตัวเองและผู้คนรอบข้างที่พบเห็น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกสำหรับยุคบริโภคนิยมในปัจจุบัน ประกอบกับในโลกปัจจุบันที่เป็นยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน ดังนั้นความสวยงามความทันสมัยของผู้หญิงอีกซีกโลกหนึ่งจึงถูกนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ มาสู่ผู้หญิงอีกซีกโลกหนึ่งอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเปรียบเทียบความงามและเกิดความไม่พอใจในสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่ นำไปสู่ความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตัวเอง ด้วยการฟั่งมีดหมอหรือศัลยกรรมความงามนั่นเอง

ในอดีตเรามักได้ยินการเปรียบเทียบความงามของผู้หญิงกับดอกไม้ คือ ความเป็นธรรมชาติ แต่เมื่อผู้หญิงยุคปัจจุบันเลือกที่สวยงามด้วยศัลยกรรมหรือมีดหมอ ความสวยของเธอจึงมักถูกเรียกว่า สวยแบบดอกไม้พลาสติก ปัจจุบันความงามถูกมองและแบ่งเป็นส่วน ๆ อย่างละเอียด ทุกส่วนล้วนต้องการการดูแลเอาใจใส่ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นธุรกิจศัลยกรรมความงามในปัจจุบัน จึงต้องกระตุ้นและรองรับความต้องการทำศัลยกรรมในทุกส่วนของเรือนร่างเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการดึงหน้า การเสริมจมูก การเหลาคาง การเขียนคิ้วถาวร การเสริมหน้าอก และไปจนถึงการทำรีเพอร์ กระชับช่องคลอด จากผลสำรวจความนิยมทำศัลยกรรมความงามในบ้านเราและจากการเติบโตขึ้นของธุรกิจศัลยกรรมเสริมความงามในประเทศไทย พบว่าจากผลสำรวจความนิยมทำศัลยกรรมความงามในบ้านเรา มีหลายประเภท เช่น

- เพิ่มขึ้นตา : ความนิยมทำศัลยกรรมตกแต่งที่เปลือกตา เช่น ทำตาสองชั้น ดึงหนังตาไม่ให้ตก ดูดไขมันที่ถุงใต้ตา ลบรอยตีนกา ริวรอยเหี่ยวย่น ส่วนใหญ่เป็นการผ่าตัดเล็กใช้ฉีดยาชา เย็บแผลเสร็จแล้วกลับบ้านได้ ราคาโดยประมาณ 8,500 บาท

- เสริมจมูก : เป็นที่นิยมของคนจมูกแบน จมูกบาน หรือคนที่จมูกโด่งไม่ได้รูปโดยจะเสริมด้วยการใส่ซิลิโคนแท่งซึ่งถือเป็นมาตรฐาน ราคาประมาณ 9,500 บาท แต่ปัจจุบันแพทย์ไทยคิดค้นงานวิจัยนวัตกรรมใหม่ ด้วยการปลูกถ่ายไขมันบริเวณใต้สะดือ ไปเสริมจมูกหญิงสาวให้โด่งเป็นธรรมชาติ แก้ปัญหาซิลิโคนทะลุที่สร้างความเจ็บปวดและทรมาน สนนราคาครั้งละ 2-3 หมื่นบาท

- ดึงหน้า : นิยมในคนสูงวัยอายุประมาณ 40 ขึ้นไป เพราะเป็นวัยที่เริ่มมีรอยย่น คล้อยโดยเฉพาะมุมคางและมุมปาก ปัจจุบันศัลยกรรมตกแต่งเพื่อการนี้มีการพัฒนาขึ้นมาก เช่น ไม่จำเป็นต้องผ่าตัดทั้งใบหน้าแต่เลือกเฉพาะส่วน เช่น ดึงเฉพาะหางคิ้วหรือการนำคลื่นวิทยุมาใช้ ดึงสภาพผิวหนังภายนอกให้เต่งตึงโดยไม่ต้องผ่าตัด แต่ต้องทำอย่างต่อเนื่องเป็นประจำมิฉะนั้นจะเหี่ยวย่นตามเดิม สำหรับค่าใช้จ่ายการทำศัลยกรรมดึงหน้าอยู่ที่ประมาณ 50,000-200,000 บาท

- การฉีดหน้า : เป็นการฉีดสารที่ทำหน้าที่ลดหรือหยุดการทำงานของกล้ามเนื้อบนใบหน้า วิธีนี้เหมือนไม่ถูกหลักเกณฑ์แต่ก็มีคนนิยมเพราะได้ผลดีและปลอดภัยแต่ต้องฉีดซ้ำทุก 4-6 เดือน อีกวิธีหนึ่งเรียกว่าฉีดเติมเต็ม- ฉีดฟิลเลอร์ (สารเคมีที่ฉีด เพื่อให้ผิวหนังเต่งตึง) ให้อยู่ตึงกาลบหายไป แก้วรอยแผลเป็นรอยหลุมเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น แต่ปัจจุบันมีสารเสริมความงาม 5 ประเภทที่กำลังเป็นที่นิยมในตลาดความงาม ได้แก่ คอลลาเจน ไบโอพลาสติก ซิลิโคนเหลว เซลลูลาร์ และสเต็มเซลล์ สารทั้ง 5 ชนิดดังกล่าว หากมีใช้ที่เกินกว่าขนาดที่บ่งชี้เป็นประจำอาจส่งผลร้ายและอันตรายต่อร่างกายได้

- เสริมหน้าอก : มีทั้งเสริมเพิ่มขนาดให้ใหญ่ หรือแก้ไขอกหย่อนคล้อยให้เต่งตึง มาตรฐานของการเสริมหน้าอกคือ การเสริมด้วยซิลิโคนคงรูปจะปลอดภัย โดยการผ่าตัดใส่เข้าไปที่ใต้เนื้อหน้าอกหรือใต้ชั้นกล้ามเนื้อ ราคาประมาณ 56,000 บาท

- รีแพร์...กระชับ : ผู้หญิงที่มีครอบครัวหรือมีบุตรหลายคนเลือกทำรีแพร์ เพราะช่องคลอดที่ผ่านประสบการณ์มากอาจหย่อนยาน สูติ-นารีแพทย์ หรือศัลยแพทย์จะผ่าตัดให้กล้ามเนื้อบริเวณช่องคลอดกระชับขึ้น เป็นการศัลยกรรมเสริมสร้าง บวกกับเสริมสวย ราคาประมาณ 8,000 บาท (โชติรส, 2548, น. 2-3)

ภาพที่ 3

หน้าสวยเหมือนดาราเกาหลีต้องหน้าเล็ก ๆ เท่านั้น

ที่มา: “หน้าสวยเหมือนดาราเกาหลีต้องหน้าเล็ก ๆ เท่านั้น,” โดย KoreanStar, 2550.

นอกจากนี้เทรนด์การทำศัลยกรรมสไตส์เกาหลีก็มาแรงมาก ซึ่งเป็นอิทธิพลมาจากสื่อละครและภาพยนตร์ โดยวัยรุ่นไทยสมัยนี้จะติดรูปดาราเกาหลีมาให้หมดดูเป็นตัวอย่างว่า อยากได้ตาแบบนี้ จมูกแบบนี้ เนื่องจากการศัลยกรรมสไตส์เกาหลีจะเน้นความเป็นธรรมชาติ มองด้วยตาเปล่าไม่รู้ว่าเป็นการศัลยกรรม อย่างเช่น การทำตา จะเป็นตาสองชั้นทรงสระอึแบบเอเชีย หรือไม่ก็สองชั้นหางตาเดียวเล็กน้อย มากกว่าจะเป็นตาสองชั้นใหญ่เป็นตาคบดูลึกโป๊แบบฝรั่ง ส่วนจมูก ก็นิยม

แบบโด่งตรงและคม ไม่โด่งตั้งแบบฝรั่งหรือเรียวแหลม บางคนยังเหลาคางให้เรียวลงด้วย แต่หมอมจะไม่ค่อยแนะนำให้ทำเพราะการเหลาคางเป็นเรื่องใหญ่มาก (Kapook Hilight, ม.ป.ป.)

นับวันศัลยกรรมความงามเป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายตาย หลังทำมีทั้งสมหวังและผิดหวังคลุกเคล้ากันไป ดังนั้นจึงได้รวบรวมข้อดีและข้อเสียของสารพัดวิธีเปลี่ยนโฉมใบหน้าว่ามีอะไรบ้าง ซึ่งตำแหน่งที่มีการผ่าตัดเปลี่ยนโฉมหรือแก้ไขจุดบกพร่องบริเวณใบหน้านามากที่สุดคือ หน้าตา ที่เหลือคือ จมูก คาง และการผ่าตัดดึงหน้า ตามลำดับ การผ่าตัดที่เหมือนกันอาจได้ผลดีในบางคน แต่อาจไม่เหมาะกับบางคน เนื่องจากลักษณะของใบหน้าที่แตกต่างกัน แพทย์ศัลยกรรมความงามจึงเหมือนจิตรกรที่มีเทคนิคการแก้ไขรูปหน้าที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของรูปหน้าแต่ละบุคคล ผสมผสานกับเทคนิคการผ่าตัดสมัยใหม่ที่ทำให้แผลหายเร็วที่สุดและมองเห็นน้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการผ่าตัดรูปแบบใดก็ตาม สองสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเสมออีกคือ โรคประจำตัวและการรับประทานยาบางชนิดก่อนการผ่าตัด หากมีโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน อาจมีผลของการหายจากแผลที่น้อยลง เลือดออกได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้การรับประทานยาแก้ปวดจำพวกแอสไพรินหรือยาบางชนิดที่ป้องกันการแข็งตัวของเลือด ควรหยุดรับประทานยาเหล่านี้ก่อนประมาณ 2 เดือนก่อนทำการผ่าตัด เพราะอาจทำให้มีเลือดออกได้ง่ายขึ้น

สำหรับวิธีการเปลี่ยนโฉมใบหน้าที่ได้รับความนิยมแต่ละประเภทนั้น มีข้อดีและข้อเสียอย่างไรบ้าง ดังนี้

1. **ฉีกรอบดวงตา หน้าตา** คนส่วนใหญ่นิยมทำตาสองชั้นให้เหมือนฝรั่งหรือชาวยุโรป โดยลิ้มคำนึงถึงรูปหน้า เนื่องจากฝรั่งเขาจะมีลักษณะแบบ Low Cheekbone คือโหนกแก้มต่ำลาดลง ทำให้ลูกตาเขาดูโตกว่า โปนกว่า มองเห็นชั้นของหนังตาใหญ่กว่าของคนไทยเป็นเท่าตัว ขณะที่คนไทยหรือชาวเอเชียจะมีลักษณะแบบ High Cheekbone คือโหนกแก้มสูง คิ้วสูง ทำให้ลูกตาดูจมหายไปเลย ถ้าผ่าตัดทำตาสองชั้นให้หนาเหมือนฝรั่งก็จะไม่สวย เพราะลูกตาก็กลมบ๊อง การผ่าตัดทำตาสองชั้นจึงเปรียบเทียบกับฝรั่งไม่ได้ สามารถทำได้ในระดับที่เหมาะสมเท่านั้น โดยอาจใช้วิธีที่ทำให้มีแผลน้อยที่สุด คือ เจาะรูแล้วเย็บเก็บ วิธีนี้เหมาะกับคนอายุน้อย มีไขมันที่เปลือกตาน้อย ๆ แต่หากอายุมากหรือมีไขมันมากที่เปลือกตา การทำตาสองชั้นวิธีนี้ก็คือการเปิดเอาไขมันออก จะมีแผลยาวขึ้น และหากมีหนังตาย่นร่วมด้วยอาจต้องตัดเอาหนังตาบางส่วนออกไป ราคาอยู่ที่ 10,000-15,000 บาท

2. **ถุงไขมันใต้ตา** สามารถทำได้สองวิธี คือการผ่าตัดเอาถุงไขมันใต้ตาออกไปโดยการหยอดยาชาจากภายในเปลือกตา แล้วใช้เลเซอร์ตัดภายในเยื่อぶตา หลังทำตาจะแดงเรื่อ ๆ คล้ายคนว่ายน้ำ แล้วหายเป็นปกติภายใน 2-3 วัน ไม่เห็นแผลจากภายนอก เหมาะสำหรับคนอายุน้อยซึ่งผิวยังไม่หย่อนมาก แต่ถ้าผิวหย่อนมากหากใช้วิธีนี้แม้จะเอาถุงออกไปแล้วก็จะเห็น

รอยยับได้ตาดูไม่สวยงาม จึงควรใช้วิธีการผ่าตัดด้านนอกบางส่วนออกไปจะดีกว่า วิธีผ่าตัดผิวหนังด้านนอกแบบนี้จึงเหมาะกับคนสูงอายุหรือมีปัญหาผิวได้ตาหย่อนยานมาก การทำการผ่าตัดเปลือกตาไม่ว่าเปลือกตาบนหรือตาล่าง แทบจะไม่มีผลกับสายตาเหมือนที่หลายคนเข้าใจ แต่ก็มีโอกาสเกิดขึ้นได้ พบได้น้อยมาก มีรายงาน 1 ใน 50,000 เนื่องจากมีก้อนเลือดบางส่วนไปกดเส้นประสาทตา เป็นต้น ราคาประมาณ 10,000 – 15,000 บาท

3. **จุมุก** การเสริมจุมุกเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ในบ้านเรานิยมใช้แท่งซิลิโคน แต่ในอเมริกานิยมใช้กระดูกอ่อนของตัวเอง หรือไม่ก็เป็นของคนอื่น การเสริมจุมุกจะสวยหรือไม่สวยขึ้นอยู่กับทำเลแท่งซิลิโคนที่ใส่เสริมเข้าไปในส่วนปลายจุมุก พบว่าผู้ที่รับบริการเสริมจุมุก 30 เปอร์เซนต์จะต้องกลับไปแก้ไขใหม่ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน เช่น บิดเบี้ยว ไม่ได้รูป ยาวเกินไปจนดูเหมือนจะทะลุออกมา ติดเชื้อ เป็นต้น หลังเสริมหากได้รูปตามที่ต้องการก็จะสามารถอยู่ได้ตลอดชีวิต เว้นเสียแต่จะเกิดปัญหากระดูกทำให้บิดเบี้ยว อักเสบ อาจจำเป็นต้องผ่าตัดใหม่ ข้อเสียของการเสริมจุมุกคือ จำเป็นต้องพักฟื้น 2 สัปดาห์โดยประมาณ เพราะเกิดอาการบวมแดงได้หลังทำ อีกทางเลือกหนึ่งในการเสริมจุมุกแนวใหม่ โดยไม่ต้องเจ็บตัวมากนัก และไม่ต้องพักฟื้น คือ การฉีดสารจำพวก ไฮยาลูโรนิก (Hyaluronic Acid) ซึ่งเป็นสารสังเคราะห์ได้จากเชื้อแบคทีเรีย นำมาฉีดเพื่อเสริมแก้จุดบกพร่องบริเวณใบหน้าเช่นกัน เช่น ร่องแก้มลึก เบ้าตาลึก แก้มตอบ หรือแม้แต่เสริมจุมุกให้โด่งสวยได้อย่างสบาย มีชื่อเรียกทางการค้าแตกต่างกันออกไป เช่น Restylane, Esthelis หลังการฉีดจุมุกจะโด่งสวยทันทีโดยไม่มีรอยบวมช้ำให้เห็น แต่ไม่ถาวร จะอยู่ได้นาน 9 เดือนโดยประมาณ จากนั้นร่างกายจะค่อย ๆ กำจัดออกไปจนหมด จำต้องฉีดใหม่อีก ราคาประมาณ 15,000 – 25,000 บาท, ราคาตัดปีกจุมุกอยู่ที่ 10,000 บาท

4. **คาง** การเสริมคางได้รับความนิยมสำหรับผู้ที่ปัญหาคางสั้นต้องการให้ใบหน้าเรียวยาวขึ้น สามารถทำได้ 2 วิธี คือ การผ่าตัดเสริมคางเพื่อเลื่อนกระดูกคางมาด้านหน้าแล้วลงมาข้างล่าง เสริมแล้วก็ยึดด้วยลวดหรือนอตติดกับกระดูกส่วนที่อยู่ด้านบน วิธีนี้ปัจจุบันได้รับความนิยมน้อยลงเนื่องจากทำได้ยาก และทำให้เกิดอาการบวมนาน 2-3 สัปดาห์ และยังมีความเสี่ยงต่อเส้นประสาทรับรู้สีบริเวณคาง ทำให้ขาบริเวณคางได้ การผ่าตัดที่ได้รับความนิยม คือ การผ่าตัดเพื่อเสริมแผ่นซิลิโคนเข้าไปแทน คล้าย ๆ กับการเสริมจุมุก แต่ปัญหาของการเสริมคางด้วยวิธีนี้ที่พบบ่อยคือคางเบี้ยว เพราะพื้นที่ของซิลิโคนไม่ยึดเกาะกับเนื้อเยื่อโดยรอบ เมื่อทิ้งเวลาไปนาน ๆ จึงมีโอกาสเบี้ยวได้ง่ายกว่าการเสริมจุมุก เช่น การทำคาง อีกวิธีที่น่าสนใจคล้าย ๆ กับการเสริมจุมุกคือ การฉีดสารสังเคราะห์จำพวกกรดไฮยาลูโรนิก ข้อดีคือ ไม่ต้องพักฟื้นหลังผ่าตัด เห็นการเปลี่ยนแปลงทันทีหลังทำ แต่ไม่ถาวร อยู่ได้เพียง 9 เดือน หากต้องการให้อยู่ได้นานขึ้นควรฉีดเป็นคอลลาเจนสังเคราะห์ซึ่งสกัดได้จากหนังแท้ของเนื้อวัวแทน ขณะฉีดอาจเจ็บกว่า

เล็กน้อย เพราะสารมีลักษณะเหนียวข้นกว่า แต่มีข้อดีตรงที่อยู่ได้นาน 5 ปีโดยประมาณ จากนั้นร่างกายจะค่อย ๆ กำจัดจนหายไปในที่สุด

ราคาประมาณ 20,000 – 30,000 บาท

5. **ไบหน้า** การดึงหน้าเมื่อเปรียบเทียบกับ การผ่าตัดเปลี่ยนโฉมวิธีอื่น ๆ ที่กล่าวมา จะได้รับความสนใจน้อยกว่า ทางกายภาพและแนะนำการดึงหน้าในคนที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป เนื่องจากผิวเริ่มมีความหย่อนยาน โดยการดึงหน้าสามารถทำได้ทั้งการฉีดยาเฉพาะที่หรือการดมยาสลบ ใช้เวลาทำประมาณ 3-5 ชั่วโมง หลังทำมีอาการบวม 2-3 สัปดาห์ หลังทำอาจกลับบ้านได้เลยหรือนอนพักฟื้นดูอาการที่โรงพยาบาลก็ได้ แผลที่กรีดจะอยู่บริเวณผมหน้าหูและหลังหู สังเกตเห็นได้ไม่ชัด หลังทำอาจรู้สึกชาและตึงบริเวณไบหน้าประมาณ 1-2 เดือน การดึงหน้าต้องอาศัยแพทย์ที่มีฝีมือและประสบการณ์โดยตรงเพราะมีหลายวิธี การดึงอาจทำเพียงชั้นผิวหนังแต่ มักอยู่ได้ไม่นาน ผิวก็จะกลับหย่อนยานอีก หรืออาจดึงในระดับลึกเช่นไขมันใต้ผิว แต่ก็เสี่ยงกับภาวะแทรกซ้อน หากถูกเส้นประสาทซึ่งอยู่ในชั้นลึก อาจทำให้เกิดปัญหาจากเส้นประสาทได้ เช่น คิ้วตก หลับตาไม่สนิท เป็นต้น การดึงหน้าจึงเป็นการผ่าตัดที่ต้องใช้แพทย์ที่มีประสบการณ์ สูงกว่าการทำศัลยกรรมเปลี่ยนโฉมอื่น ๆ เหมือนที่กล่าวถึง อีกวิธีที่จะดูละมุนละไมกว่าคือ การ กระชับผิวหนังด้วยพลังงานจากคลื่นวิทยุ (RF = Radio Frequency) โดยอาศัยหลักการปล่อย พลังงานความร้อนส่งไปในชั้นลึกของผิว ทำให้คอลลาเจนในชั้นผิวมีการหดตัวร่วมกับการสร้าง คอลลาเจนใหม่ ทำให้ผิวกระชับขึ้นได้โดยไม่ต้องพึ่งการทำศัลยกรรม มีทั้งเครื่องต้นแบบอย่าง เทอร์มาจ (Thermage) ที่พบว่าทำเพียงครั้งเดียวสามารถทำให้ผิวตึงกระชับได้นาน 12 เดือน สามารถทำได้ทั้งบริเวณไบหน้าและลำคอ หรืออาจเป็นเครื่องผลิตพลังงานจากคลื่นวิทยุอื่น ๆ ที่ ไม่ใช่เครื่องต้นแบบ ซึ่งมีคุณสมบัติทำให้ผิวตึงกระชับได้เช่นกัน เพียงแต่ต้องใช้จำนวนครั้งใน การทำบ่อยครั้ง เช่น ทำสัปดาห์ละครั้งติดต่อกันทุก 1-2 สัปดาห์ ประมาณ 5 ครั้งจะทำให้ผิวตึง กระชับได้นานประมาณ 6 เดือน ราคาประมาณ 30,000-100,000 บาท (โกสินทร์ แจ่มเพชรรัตน์, 2551, น. 212-217)

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ การทำศัลยกรรมเสริมความงามยังมีอีกหลายวิธี เช่น

1. การตัดกราม ถ้าคุณมีโครงหน้าใหญ่ สามารถทำให้เล็กเรียวได้ด้วยวิธีการผ่าเข้าไปในปาก และใช้เครื่องมือตัดกรามออกมา สนนราคา 150,000 บาทขึ้นไป
2. ทำลักยิ้ม แพทย์จะฉีดยาชาและผ่าด้านในปาก และเย็บตรงกล้ามเนื้อรอยที่เรา ยิ้มให้ชนกันแล้วจึงเย็บ ราคา 5,000 – 8,000 บาท
3. ผ่าแก้มหู การศัลยกรรมจะทำการผ่าข้างหลังใบหูเพื่อซ่อนรอยแผล แล้วถลก ผิวหนังขึ้นมาเหนือกระดูกอ่อน และตัดหรือกรอกระดูกอ่อนให้เป็นชั้นเล็ก ๆ แล้วจึงม้วนกระดูก

อ่อนเข้าไปเพื่อให้ใบหูแดงกลับมาทางได้อีก เสร็จแล้วจึงดึงผิวหนังมาคลุมเย็บแนบเข้าไปที่หลังใบหู ราคา 25,000 บาทขึ้นไป

4. กรีดปากบางหรือขีดปากอิม “ปากบาง” สามารถขีดคอลลาเจนได้ แต่ถ้าหากปากหนา ศัลยแพทย์จะกรีดเปิดแผลด้านในปากบริเวณระหว่างเหงือกกับฟัน จากนั้นวัดกล้ามเนื้อริมฝีปากส่วนเกินว่าต้องการเอาออกเท่าไร ตัดส่วนเกินทิ้งไป ดึงเนื้อด้านในแล้วเย็บเก็บแผล ราคา 25,000 บาทขึ้นไป

5. กำจัดขนถาวร วิธีนี้เรียกว่า Diode Laser ซึ่งเป็นการใช้คลื่นแสงที่บริสุทธิ์และมีความเข้มข้นสูงส่องลงไปเป็นเวลานาน ๆ เพื่อให้มันทำปฏิกิริยากับรากขนที่มี “เมลานิน” ในเส้นขนสะสมอยู่มาก แต่วิธีการนี้จะใช้ได้กับเส้นขนที่มีเม็ดสีเท่านั้น ราคา 10,000 บาทขึ้นไป

6. ศัลยกรรมฟัน ช่องปากหลัก ๆ แล้วจะเป็นการจัดฟัน (อีก 2 ปัญหา คือ การตัดขากรรไกรและการฝังรากเทียมสำหรับกรณีไม่มีฟัน) โดยแพทย์จะใช้เครื่องมือใส่เข้าไปครอบฟันระยะเวลาที่ขึ้นอยู่กับฟันคุณมีปัญหา (ฟันเหยิน ฟันเก ฟันห่าง) น้อยมากแค่ไหน โดยมากใช้เวลาเป็นปี ๆ ราคา 35,000-100,000 บาท

7. เสริมโหนกแก้มและทำแก้มป้องกันมีติ การเสริมโหนกแก้มมี 2 วิธีที่นิยมมาก ๆ คือ การใช้เครื่องมือเจาะข้างในปากและสันในปากคู่กัน แล้วจึงใส่ซิลิโคนสำเร็จรูป โดยจะเป็นรูปโหนกแก้ม ราคา 35,000 บาท ส่วนการทำแก้มให้ตบลงนั้นแพทย์สามารถดูไขมันส่วนเกินออกได้ อย่างไรก็ตาม วิธีนี้ถือว่าอันตรายมาก โดยส่วนมากเมื่อทำแล้วนานไปหน้าจะไม่เท่ากัน ดูดและเพิ่มไขมัน ราคาประมาณ 50,000-60,000 บาท

8. มือเท้า เป่ บาน หรือขุนไม่เต็มเข้ารูป ปัจจุบันก็สามารถฉีดคอลลาเจนเข้าไปทำให้มือเท้าสวยงามได้ในพริบตา ราคาประมาณ 10,000 บาทขึ้นไป (โกสินทร์ แจ่มเพชรรัตน์, 2551, น. 212-217)

นอกจากนี้นายแพทย์ อภิรักษ์ ช่วงสุวนิช เลขาธิการสมาคมศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย เปิดเผยว่าปัจจุบันมีสารเสริมความงาม 5 ประเภทที่กำลังได้รับความนิยม ในตลาดความงาม ได้แก่ คอลลาเจน ไฮโดรฟลาสติก ซิลิโคนเหลว เซลล์รกแกะ และสเต็มเซลล์

คอลลาเจน สรรพคุณของสารคอลลาเจน เป็นสารที่สกัดจากเซลล์สัตว์ หรือคน ทำให้ได้โปรตีน ก่อนนำมาฉีดเพื่อแก้ปัญหาห่อหุ้มเหี่ยวบน ที่บริเวณหน้าผาก จมูก ใช้ในปริมาณที่ไม่มาก สนนราคาค่อนข้างแพง ซิลิโคนเป็นหมิ่นบาท ขณะนี้พบว่ามีผู้นำสารชนิดอื่นมาหลอกว่าเป็นคอลลาเจน และใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น เสริมจมูก ทำให้หน้าอูมอิม

ไฮโดรฟลาสติก เป็นซิลิโคนเม็ดต่างประเทศผลิตโดยผ่านกรรมวิธีทำให้อ่อนนุ่ม เต็มตัว ฉีดเข้าร่างกายแล้วไม่ทำให้เกิดการไหลเลื่อนเหมือนซิลิโคนเหลว แก้ปัญหาห่อหุ้ม รอยเหี่ยว

ย่น ใช้ในปริมาณที่น้อย มากไปเกิดเป็นอันตรายได้ และทางสหรัฐยังไม่อนุญาตให้นำเข้า ศ.ดร. ภัคดี โพธิศิริ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กล่าวว่าปัจจุบัน อย.ยังไม่อนุญาตให้นำเข้าสารไบโอพลาสติก ยังต้องผ่านการพิจารณาด้านความปลอดภัย หากมีอยู่ถือว่าผิดกฎหมาย และที่พบส่วนใหญ่นำมาจากการดัดแปลงจากซิลิโคนเหลว

ซิลิโคนเหลว ทางการแพทย์ใช้เพื่อแก้ปัญหาหลอดตาเสื่อม กล้องเสียงแหบ แต่นำมาใช้ฉีดวัตถุประสงค์ ได้แก่ แก้ไขรอยเหี่ยวย่น เสริมอวัยวะ อาทิ จมูก หน้าอก มีการใช้ปริมาณมากเกินไปส่งผลอันตรายต่อร่างกาย เกิดปัญหาตามมา เช่น อักเสบ แผลเน่า โดยสารทั้ง 3 ชนิดต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ได้แก่ ยุโรป สหรัฐ และจีน

สเต็มเซลล์ เป็นเซลล์อ่อนและไขมันที่อยู่ในร่างกายคน ขณะนี้มีการใช้กันแพร่หลาย โดยฉีดเข้าร่างกาย ในต่างประเทศ รัสเซียใช้เพื่อรักษาโรคกระดูกแข็งเม็ดเลือดขาวช่วยให้เลือดไปเลี้ยงกล้ามเนื้อที่ตายแล้วให้ดีขึ้นได้ ขณะเดียวกันก็นำมาเสริมความกระชับของผิว

เซลล์รกแกะ ยังไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนทางการแพทย์ในประเทศว่าได้ผลในการเสริมความงาม หรือกระชับให้ผิวหนังดูเปล่งปลั่งอ่อนกว่าวัย ในต่างประเทศมีการพูดถึงและใช้กันมาก แต่ทางกฎหมายถือว่าเป็นสารที่ผิดกฎหมายเพราะ อย. ยังไม่อนุญาตให้ขึ้นทะเบียน

สารทั้ง 5 ชนิดดังกล่าว หากมีใช้ที่เกินกว่าขนาดที่บ่งชี้เป็นประจำอาจส่งผลร้าย และอันตรายต่อร่างกายได้ เช่น ทำให้ตาบอด สมอตาย หรือแม้เสียชีวิต ซึ่งเกิดขึ้นแล้วในต่างประเทศ

“เรือนร่าง” หรือ “รูปร่าง” จึงเป็นสิ่งแรก ๆ ที่คนเรามองเห็นได้ชัดว่ามีความแตกต่างกัน การมองว่าคนนั้นอ้วนไปหรือคนนั้นผอมไป ขึ้นอยู่กับค่านิยมของแต่ละสังคม ดังเช่นคนไทยที่ยังมีความเชื่อในเรื่องรูปร่างอ้วน ผอมที่ได้รับค่านิยมมาจากจีนและชาติตะวันตกมาช้านาน ซึ่งภาพความอ้วนที่ถูกประกอบสร้าง เปรียบได้ดั่งอัตลักษณ์แห่งตัวตนที่ความหมายจากการสร้างเลื่อนไหลไปมา ดังเช่นในสมัยก่อนภาพคนอ้วนของทั้งผู้หญิงและผู้ชายในสังคมไทยที่ได้รับค่านิยมมาจากวัฒนธรรมจีน จะถูกให้ความหมายในเชิงบวกจากคนรอบข้างว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่า เป็นสัญลักษณ์ของความร่ำรวยอิมหนาสำราญ เป็นเสียและเก๋ไก๋เนี้ย แต่ในปัจจุบันตัวตนของคนอ้วนถูกสร้างความหมายใหม่จากอิทธิพลของสังคมตะวันตก ความอ้วนที่รับรู้ที่อยูในความคิด ความเชื่อ คือ การปล่อยตัว การไม่รู้จักดูแลตัวเอง การไม่รักตัวเอง และหมายถึงการนำไปสู่การหมดคุณค่าในสังคม (ศิริลักษณ์ คชนิล, 2550)

ด้วยเทคโนโลยีที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นละคร นวนิยาย โฆษณาหรือในโลกแห่งความเป็นจริงที่นักแสดง นักร้อง นางแบบที่มีอิทธิพลและมีบทบาทต่อภาพลักษณ์ของคนในสังคมไทยเป็นส่วนใหญ่ ที่เป็นต้นแบบของความผอม ส่งผลให้เกิดค่านิยมของคนในสังคมที่เป็นสังคมบริโภคนิยมได้ง่าย เมื่อความผอมได้รับการยอมรับของคนส่วนใหญ่ในสังคม ความอ้วนจึงเป็นสิ่งที่

ที่น่ารังเกียจ ถูกดูถูก เกิดเป็นปรากฏการณ์การนำเสนอภาพตัวแทนของคนอ้วนในทางเหยียดหยามต่ำต้อยด้อยค่าในสังคมไทย ซึ่งคนไทยได้รับอิทธิพลนี้มาจากการสร้างและนำเสนอมาตรฐานสังคม “ความผอมคือความสวย” ให้เป็นภาพในอุดมคติของผู้หญิงชาวตะวันตก ซึ่งภาพในอุดมคติความผอมคือ ความสวยนี้ แมคโดนัลและไมรา กล่าวว่า ในสมัยที่อุตสาหกรรมเครื่องสำอางและอุตสาหกรรมแฟชั่น ที่มีคริสเตียนดิออร์ ลังโคม และ Mini-Skirt เป็นตัวเร่งปรากฏการณ์ ตลอดจนการเกิดวัฒนธรรม การอดอาหารหลังสงครามในสังคมตะวันตกที่ “ความผอม ไม่ได้หมายถึงความจน” (ศิริลักษณ์ คชนิล, 2550) มาตรฐานสังคมดังกล่าวได้ถูกถ่ายทอดแผ่ขยาย กระจายอิทธิพลไปยังสังคมต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่เว้นแม้แต่สังคมไทยที่มีค่านิยมในการมองเห็นตะวันตกเป็นเจ้าของครอบครองวัฒนธรรมในเรื่องนี้อยู่ก่อนแล้ว

แนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องร่างกาย (Body) และเรื่องทางเพศ (Sexuality)

แนวคิดทฤษฎีร่างกายเชิงทดสอบ

ศิริลักษณ์ คชนิล (2550, น.1-5) ได้ศึกษาถึง“ร่างกาย” เป็นสิ่งที่มนุษย์เราให้ความสำคัญมาแต่โบราณ เป็นสาระทางชีววิทยาที่มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ แต่ร่างกายมนุษย์เป็นมากกว่าสสาร อาจกล่าวได้ว่า สิ่งที่เราเรียกว่าร่างกายมนุษย์ ถูกกำหนดและควบคุมโดยเครือข่ายของการสื่อสารที่อยู่ภายในและนอกเหนือเรื่องชีววิทยา แต่เพราะการดำรงชีวิตอยู่ของคนจำเป็นต้องใช้ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่รวมกันเป็นร่างกายมากกว่าสิ่งแวดล้อมภายนอกอื่น ๆ ด้วยเหตุแห่งการเอาชีวิตรอดทำให้ร่างกายถูกใช้ไปในหลากหลายทิศทาง และการที่คนเรามีอำนาจเหนือร่างกายที่ตนเป็นอยู่ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความภาคภูมิใจ ที่สามารถบงการร่างกายนั้นตามความต้องการของตนได้

ร่างกายกับกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม

เลวินและโซโลมอน กล่าวว่า ร่างกายมนุษย์เป็นกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม กระบวนการทางสังคมนี้จะมีการสื่อสารกับมิติทางธรรมชาติของร่างกาย มีการกำหนดความหมายและเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของร่างกาย มนุษย์เป็นสัตว์สังคมนับตั้งแต่ถือกำเนิดขึ้นบนโลก ด้วยเหตุนี้ ร่างกายของมนุษย์จึงถูกกำหนดโดยชีววิทยาและถูกจัดระเบียบด้วยการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากที่จะตัดสินว่าร่างกายทางธรรมชาติและร่างกายทางสังคมมีขอบเขตแค่ไหน เพราะขอบเขตของร่างกายมีความเปลี่ยนแปลง ไหลเลื่อนตลอดเวลา ความหมายและภาพลักษณ์ของร่างกาย จึงมีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม ร่างกายยังมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ดังที่ Anthony Synnott ได้กล่าวถึง ร่างกายในเชิงชีววิทยา รวมทั้งอวัยวะที่สำคัญ คุณลักษณะ หน้าที่ สภาพ และประสาทสัมผัสการรับรู้ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงสิ่งที่ได้มาจากธรรมชาติ แต่ยังได้มาจากการสร้างสรรค์ทางสังคมที่มีความซับซ้อนหลากหลาย การที่คนเราคิดเกี่ยวกับร่างกายของเรา ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หน้าที่ของส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และรูปร่างที่คนเราทำให้เป็นเช่นนั้น สิ่งเหล่านี้คือ สิ่งทีหรือพื้นที่ที่วัฒนธรรมเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวพันและทับซ้อน (intersect) กับร่างกายของเรา และไม่ว่ายุคสมัยจะเปลี่ยนไปเท่าใด ร่างกายของคนเราก็ถูกจัดให้อยู่ภายใต้กรอบหรือกฎเกณฑ์ของสังคมในยุคนั้น ๆ ที่สามารถทำให้เราซึมซับเข้ามาใช้ในชีวิตได้อย่างแนบเนียน

บทบาทเปิดและปิดและเพศวิถีที่ต่างกัน

บทบาทเพศที่กำหนดในสังคมส่วนใหญ่ มักอยู่ในลักษณะที่ตรงกันข้ามเสมอ ในเรื่องเพศและเพศวิธินั้น มีแง่มุมของความแตกต่างที่มีรากฐานมาจากการเชื่อมโยงความเชื่อ ความหมาย และตำแหน่งแห่งที่ทางสังคม ไม่ว่าประเด็นในเรื่องความงามที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานและลักษณะของร่างกายในอุดมคติของผู้หญิง ความโรแมนติก และความสัมพันธ์ชายหญิง ความเป็นแม่ และการยุติการตั้งครรภ์ ล้วนแล้วแต่การนำมาซึ่งตัวอย่างบทบาทของเพศหญิงที่ถูก “ปิด” นั่นคือ ไม่มีการติดต่อภายนอก ถูกควบคุมและกวดขันในเรื่องของกิจกรรมที่ดำเนินอยู่ภายในบ้าน เช่น ให้กำเนิด เลี้ยงดูบุตร และทำงานบ้าน แต่เพศชายกลับมีบทบาทในลักษณะเปิด เป็นอิสระสามารถติดต่อกับคนภายนอกได้มากกว่า สามารถทำกิจกรรมภายนอกบ้านร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งบทบาทที่ตรงกันข้ามนี้ มีนัยยะบ่งบอกการแบ่งแยกกิจกรรมและหน้าที่ของสามีและภรรยา (หรือของชายและหญิง) รวมทั้งมีนัยยะซึ่งแสดงถึงการที่สตรีต้องพึ่งพาอาศัยชายเป็นหลัก

ในหลายวัฒนธรรมเชื่อกันว่า ในร่างกายของชายประกอบด้วยธาตุความเป็นชายและหญิงรวมอยู่ด้วยกัน ทำให้โลกของชายเปิดกว้างเสรี ในขณะที่ร่างกายของหญิงมีเพียงธาตุความเป็นหญิงเพียงอย่างเดียว ดังนั้นโลกของหญิงจึงเป็นโลกปิดและมีข้อจำกัด จากความเชื่อดังกล่าว ทำให้วัฒนธรรมและประเพณีที่สังคมยึดถือกันมา ในการปฏิบัติต่อมนุษย์สองเพศนี้แตกต่างกันออกไป แต่บางสังคมก็มีการปฏิบัติตัวของชายและหญิงที่ตรงกันข้ามเลยทีเดียว ดังเช่นที่ Mathias Vaerting ได้ยกตัวอย่างว่า ในหลาย ๆ สังคมแถบ New Guinea ที่มีการอบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่เด็ก ๆ ว่า ชายชาว Arapesh จะไม่มีการแสดงความก้าวร้าวห้าวหาญเพื่อแสดงออกถึงความความเป็นชายเช่นในสังคมอื่น ในขณะที่ผู้หญิงจะเป็นคนปลูกพืชผักและค้าขาย ผู้ชายจะไม่ทำอะไรเลยนอกจากแต่งตัวสวยงามด้วยเครื่องสำอาง และเครื่องประดับ และมีอยู่บ้างที่สังคมยกให้ผู้หญิงและสถาบันฝ่ายหญิง (Matriarchal Institutions) มีความอิสระที่จะพูดหรือทำกิจกรรม

ต่าง ๆ ในขณะที่วัฒนธรรมยุโรปและตะวันตกจะยอมให้เฉพาะฝ่ายชายเท่านั้น หากเปรียบเทียบกันแล้ว ในสังคมดั้งเดิมมีการกำหนดบทบาททางเพศของชายหรือหญิงไว้อย่างชัดเจน และมีการปฏิบัติตามแบบแผนดังกล่าวนั้นอย่างค่อนข้างเข้มงวด แต่สังคมสมัยใหม่หรือสังคมอุตสาหกรรม บทบาททางเพศค่อนข้างมีความยืดหยุ่นกว่า รวมทั้งบทบาทนั้นก็อาจจะสลับเปลี่ยนกันได้ระหว่างหญิงและชาย การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทเพศที่มีมาในอดีต มักมุ่งวิเคราะห์ถึงสถานภาพ บทบาท การแข่งขัน การควบคุมอำนาจและการปกครองของชายเป็นส่วนใหญ่ มีผู้สันนิษฐานว่าที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า เกือบทุกสังคมชายเป็นผู้สร้างบรรทัดฐานของสังคม และโดยทั่วไปแล้วการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของสตรีมักทำในรูปแบบแอบแฝงมากกว่าจะแสดงออกมาอย่างชัดแจ้ง แต่แนวโน้มที่วันนี้ได้เปลี่ยนแปลงไป จากการให้ความสนใจในสตรี ต่อการเกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมของนักวิชาการในหลายทศวรรษที่ผ่านมา อีกทั้งสังคมสมัยใหม่เปิดโอกาสให้สตรีได้มีบทบาทนอกบ้าน และมีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น และสตรีเองได้ตระหนักถึงคุณค่าของตัวเองในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่ง ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคม และควรได้รับการปฏิบัติจากสังคมให้ทัดเทียมชาย และยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่สตรีได้พยายามเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเพื่อให้มีเหนือกว่าหรือมีอำนาจมากกว่าชาย นั่นคือการใช้ร่างกายของตน ที่หลายยุคหลายสมัยเห็นว่าเป็นความแตกต่างกัน ไม่เท่าเทียมกันในทางชีวภาพหรือสรีระมาเป็นสิ่งต่อรองให้มีอำนาจในการต่อกรกับชายที่แข็งแกร่งกว่า จึงเป็นที่มาของการใช้ “เรือนร่าง” กับ “อำนาจ”

เรือนร่างกับอำนาจ

จากปัจจัยพื้นฐานของรูปแบบอำนาจที่มีเซล พูโก ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของชาย-หญิงในลักษณะหลัก ๆ ว่าเป็น ความสัมพันธ์แบบนิเสธ นั่นคือ จำกัดและขาดแคลน การยืนยันในเรื่องของกฎเกณฑ์ก่อให้เกิดการสร้างระบบชั่วคราวข้ามขึ้น ซึ่งปัญหาหลักของการนิยามเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศชายและหญิงนี้ ทำให้มีกลุ่มของความมีอำนาจและความไร้อำนาจ ซึ่งผู้หญิงก็คือกลุ่มไร้อำนาจที่มีเอกภาพ ผู้หญิงในฐานะที่สังกัดอยู่กับกลุ่มหลังนี้ สามารถย้ายภาวะการณ์ไร้ซึ่งอำนาจไปสู่การมีอำนาจได้ เพื่อล้มล้างระบบการจัดการความสัมพันธ์ที่มีอยู่โดยเหตุที่ผู้หญิงได้ก้าวออกสู่โลกโดยเหตุที่ผู้หญิงได้ก้าวออกสู่โลกภายนอกมากขึ้น จากแต่เดิมต้องมีหน้าที่อยู่กับบ้านเป็นแม่บ้านและผลิตลูก ทำให้ผู้หญิงพัฒนาตนเองให้ทัดเทียมชายขึ้นในทุก ๆ ด้าน แต่ด้วยความแตกต่างทางด้านสรีระที่ทำให้ผู้หญิงกับผู้ชายถูกแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน และผู้หญิงมักถูกประเมินให้ด้อยกว่าชายเสมอ สิ่งแรกที่ผู้หญิงมักถูกทำให้เกิดความไม่เสมอภาค นั่นก็คือ “ร่างกาย” ดังนั้นเมื่อร่างกายเป็นสิ่งที่ถูกกดทับมาตลอด จึงมีแนวคิดในเรื่องของสรีระนี้เองที่ผู้หญิงเล็งเห็นว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดอำนาจแก่ตัวมาต่อรองอำนาจกับเพศชาย และนำไปสู่การใช้ร่างกายให้เกิดเป็นอำนาจขึ้น

ร่างกายของคนเรานั้นมีความหมายในความสำนึกของผู้คนแตกต่างกันไปในแต่ละยุค ในอดีตสมัยจารีต “ร่างกาย” ของมนุษย์ในชาตินี้เป็นเพียงทางผ่านไปสู่โลกอุดมคติ หรือในภพใหม่ที่สูงกว่าเดิม การใช้ชีวิตในชาตินี้จึงไม่เกิดความตั้งใจที่จะใช้ชีวิตให้เต็มที่ หากแต่ต้องดำเนินชีวิตตามธรรมะหรือกฎธรรมชาติเพื่อให้ดำเนินไปสู่แนวทางของชีวิตในอุดมคติ ผู้ที่ยึดมั่นกับโลกในอุดมคติ ได้เล็งเห็นว่าเรื่อง “เพศ” นี้เป็น “บ่วง” ที่รัดรั้งมนุษย์ไว้ไม่ให้เดินทางไปสู่เป้าหมายของชีวิตในอุดมคติ จึงจำเป็นที่จะต้องสลัดบ่วงนี้ทิ้งไปให้ได้ ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเรื่องร่างกายของมนุษย์ในปัจจุบัน ได้แก่ การทำให้ร่างกายมนุษย์เป็นสมบัติส่วนตัวหรือร่างกายมีความสำคัญเพียงชาตินี้เท่านั้น ดังนั้นจึงทำให้การดูแลสมบัติส่วนตัวในชาตินี้มีความสำคัญอย่างยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ร่างกายไม่ใช่ทางผ่านไปสู่โลกอุดมคติอีกต่อไป สมบัติส่วนตัวที่ครอบครองอยู่จึงถูกเน้นให้เด่นชัดมากขึ้น เพื่อที่จะทำให้ลักษณะส่วนตัวนั้นกลายเป็นเครื่องหมายบ่งบอกตัวตน ดังนั้นร่างกายมนุษย์จึงถูกผูกไว้กับเรื่องอื่น ๆ น้อยลง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องร่างกายกับอุดมคติ ร่างกายกับการอุทิศตนเพื่อชาติ ฯลฯ หลงเหลือไว้เพียงร่างกายของปัจเจกชนที่เจ้าของร่างนั้น ต้องจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวเอง

ในช่วงต้นคริสต์ทศวรรษ 1980 นักสตรีนิยมกลุ่มหนึ่งชี้ให้เห็นว่า ปฏิบัติการทางวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงค่านิยมบางอย่าง มีผลต่อความแข็งแรงหรือความอ่อนแอของร่างกายมนุษย์ เช่น การเปลี่ยนแปลงค่านิยมเกี่ยวกับความงามในเรือนร่างของผู้หญิง จากเดิมที่เคยนิยมผู้หญิงที่มีร่างกายบอบบางออร่าอ่อนแอ เปลี่ยนมานิยมชมชอบผู้หญิงที่มีร่างกายแข็งแรงแบบนักกีฬา ซึ่งมีผลทำให้ผู้หญิงดูแลร่างกายดีขึ้นและแข็งแรงขึ้น ในทางกลับกันในบางสังคมที่นิยมผู้หญิงซึ่งมีร่างกายขนาดเล็ก ก็มีแนวโน้มว่าผู้หญิงที่มีร่างกายขนาดเล็กจะได้รับเลือกให้ทำหน้าที่ในการสืบเผ่าพันธุ์มากกว่าผู้หญิงร่างใหญ่ การเลือกสรรทางวัฒนธรรมแบบนี้ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในทางชีววิทยาด้านโครงสร้างร่างกายและเปลี่ยนแปลงด้านพันธุกรรมของมนุษย์ได้ นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การแพทย์และเทคโนโลยีก็สามารถเปลี่ยนภาวะร่างกายของมนุษย์ได้เช่นกัน ถ้าใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับขนาดสัดส่วนในจุดต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์ที่ทำให้เกิดความพอใจทางเพศ มาใช้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของแพชั่น จะสังเกตได้ว่า ในยุคหนึ่งจะนิยมผู้หญิงที่เอวเล็ก ผีเสื้อคอและหน้าอก ที่เรียกว่า Decolletee บางยุคก็ผิวนวลและแผ่นหลังและราวปี 1965 ก็หันมาสนใจหน้าอกอีกครั้ง และการเปลี่ยนความสนใจก็คงจะเกิดขึ้นอีก เมื่อแพชั่นค้นพบจุดสนใจใหม่ ศตวรรษนี้เป็นศตวรรษที่หญิงสาว กล้าเปิดเผยตัวเองมากขึ้นอย่างที่เคยคนยุคก่อนไม่คาดคิดมาก่อน และสังคมก็เปิดโอกาสให้มากกว่ายุคใด ๆ แพชั่นย่อมบอกความนิยมและลักษณะของยุคสมัย จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า แพชั่นไม่ได้เกิดขึ้นตามใจบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ดังนั้นประวัติศาสตร์การแต่งกายสตรีจึงชี้ให้เห็นว่า เสื้อผ้าของยุคใดเหมาะสมกับบรรยากาศทาง

สังคมของยุคนั้น ๆ และมีความสัมพันธ์กับวงจรชีวิตด้านอื่น ๆ เสมอ เพราะฉะนั้นการมีรูปร่าง
ทรวดทรงที่ดีและการแต่งกายที่เหมาะสม ย่อมนำมาซึ่งบุคลิกที่ดี ส่งผลให้เกิดความมั่นใจ และ
นำพาหรือใช้ร่างกายเป็นเครื่องมือหรืออำนาจเพื่อให้ได้มายังสิ่งที่ตนต้องการได้

แนวคิดเรื่องร่างกายกับต้นทุนทางกายภาพ

ในปี 2547 รัตนา อรุณศรี ได้ศึกษาถึง หากวิเคราะห์การทำศัลยกรรมความงามของผู้หญิง ภายใต้แนวคิดสตรีนิยมของแซฟลิส ในหนังสือเรื่อง Beauty Secrets พบว่าความงามเป็นที่มาของการกดขี่ผู้หญิง กล่าวคือความงามเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองหรืออำนาจ ที่สังคมได้สร้างบรรทัดฐานของความงาม และนำมาใช้ในการอบรมขัดเกลาผู้หญิงผ่านพิธีกรรมทางศัลยกรรม โดยผู้หญิงจะติดอยู่ในกับดักของระบบความงามเหล่านั้น จนไม่อาจเข้าใจให้ยอมรับกับรูปร่างที่เปลี่ยนแปลง รอยย่นบนใบหน้าหรือหน้าอกที่มีขนาดเล็กได้ ขณะเดียวกันแนวคิดเรื่องความงาม ก็เป็นวาทกรรมทางวัฒนธรรม ที่ผู้หญิงถูกหมอบเมาด้วยความเจริญทางการแพทย์สมัยใหม่ ทำให้ผู้หญิงมีความรู้สึกเกลียดตัวเอง มีความกลัวต่อความแก่ และกลัวต่อการสูญเสียอำนาจในการควบคุมตัวเอง จากคำอธิบายของผู้หญิงที่ “เลือก” จะเปลี่ยนแปลงร่างกายโดยวิธีทางศัลยกรรม เนื่องจากหลงผิดว่าศัลยกรรมเสริมความงามจะช่วยสร้างร่างกายใหม่ การสร้างกรอบความงามผ่านวาทกรรมทางวัฒนธรรม ทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ต้องต่อสู้กับมาตรฐานความงามด้วยการทำศัลยกรรมเสริมความงามที่มีราคาแพงและเจ็บปวด หรือเพื่อแลกเปลี่ยนกับความงามมาตรฐานที่สังคมกำหนด ขณะเดียวกันผู้หญิงอาจให้ความหมายของความงาม ว่าเป็นการลงทุนทางกายภาพ หรือเป็นการสะสมทุนโดยผ่านร่างกาย

ปีแอร์ บูร์ดิเยอร์ กล่าวว่า ร่างกายใน “สังคมปัจจุบัน” ตามแนวคิดของเขา เป็นเรื่องของการสร้างทุนทางกายภาพ (ซึ่งหมายถึง การพัฒนาส่วนต่าง ๆ ของร่างกายไปในทางที่ถือกันว่าทำให้เกิดคุณค่าที่ยึดถือกันมาในบริบททางสังคมของร่างกายนั้น) โดย Bourdieu ให้ความสำคัญกับกระบวนการที่ทำให้ร่างกายมีสภาพเป็นสินค้า เช่น รูปร่างของดารานางแบบ หญิงบริการ ดังนั้นร่างกายจึงมีส่วนร่วมในการสร้างและสืบต่อความแตกต่างและไม่เท่าเทียมกันของชนชั้นในสังคม จากการนำเสนอ ทฤษฎีการผลิตซ้ำทางสังคม (Social reproductive) ที่เน้นความสำคัญของร่างกายในฐานะที่เป็นทุนทางกายภาพ อาจนำมาอธิบายปรากฏการณ์ของผู้หญิงกับการทำศัลยกรรมเสริมความงาม คือ การสร้างความงามด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยีทางการแพทย์ ทำให้ร่างกายมีสภาพเป็นสินค้า สามารถเพิ่มมูลค่าได้

ในสังคมบริโภคนิยม ร่างกายมีนัยสำคัญในการเพิ่มมูลค่า จากสัญลักษณ์ของความน่าเกลียดมาสู่ความสวยงาม นั่นคือ วิธีการที่ร่างกายกลายเป็นรูปแบบหนึ่งของทุนทางกายภาพ โดยร่างกายเป็นเจ้าของอำนาจมีสถานภาพ หรือรูปแบบสัญลักษณ์ที่มีความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่นำไปสู่การสะสมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแข่งขัน หารายได้ แสวงหากำไร และสร้างความพอใจ หรือมั่นใจให้กับตัวตนโดยผ่านร่างกาย Bourdieu เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีตราชนชั้นประทับอยู่บนร่างกาย ขณะที่ทุนทางกายภาพก็พัฒนาขึ้นได้ โดยผ่านความสัมพันธ์ของปัจจัย 3 ประการ คือ

1. ตำแหน่งทางสังคม (social location) หมายถึง สภาพแวดล้อมทางวัตถุต่าง ๆ ที่สร้างบริบทให้กับชีวิตประจำวันของร่างกาย ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สถานที่พักผ่อน การเล่นกีฬา เป็นต้น ซึ่งบุคคลแต่ละคน จะมีโอกาสในการพัฒนาทุนทางกายภาพแตกต่างกัน

2. ที่อยู่ทางสังคม (habitus) หมายถึง ศักยภาพและความสามารถของร่างกาย ในการตอบโต้ต่อสถานการณ์ที่แวดล้อม ทั้งที่คุ้นเคยและที่เกิดขึ้นใหม่ หรือหมายถึงระบบที่ประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างทางชนชั้น ซึ่งร่างกายจะเข้าไปสู่การผลิตซ้ำทางชนชั้นของสังคม เช่น ความเป็นเมือง ความเป็นชนบท ความเป็นชุมชนแออัด เป็นต้น

3. รสนิยม (taste) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลยึดถือเป็นทางเลือกด้วยความสมัครใจ ที่จะฝังรากของวิถีชีวิต ภายใต้การถูกบังคับตามเงื่อนไขทางวัตถุ รสนิยมถูกสร้างขึ้นภายในร่างกายและส่งผลต่อคุณภาพ และปริมาณของทุนทางกายภาพที่เปิดรับให้กับบุคคลทุกคน

ด้วยปัจจัย 3 ประการ ที่สัมพันธ์กันเพื่อการสร้างทุนทางกายภาพ ทำให้มนุษย์พัฒนาร่างกายไปในทางที่ได้รับคุณค่าไม่เท่ากัน เช่นเดียวกับการทำศัลยกรรมเสริมความงามของผู้หญิง ที่พบว่าผู้หญิงบางกลุ่มหรือบางคนให้คุณค่ากับความงาม จนต้องสร้างร่างกายใหม่ เพื่อพัฒนาทุนทางกายภาพที่สัมพันธ์กับตำแหน่งทางสังคม ที่อยู่ทางสังคม และรสนิยม ที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การทำศัลยกรรมเสริมความงามของผู้หญิงนั้น ร่างกายจะถูกทำให้เป็นเครื่องมือหรือสินค้า ไปสู่จุดหมายปลายทางบางอย่าง (เช่น การมีรายได้เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนสภาพทางสังคม การได้คู่ครองที่มีฐานะดี และการสร้างความมั่นใจให้กับตัวเอง เป็นต้น) ด้วยการปรับปรุงลักษณะภายนอกร่างกาย ที่ปรากฏต่อสายตาคนอื่นให้ดูสวยงาม ประณีต อยู่ตลอดเวลา (น.25-27)

รสนิยมกับความงาม

แนวคิดเรื่องรสนิยม ซึ่งเป็นที่มาของการพัฒนาทุนทางกายภาพปัจจัยหนึ่ง จะมีหน้าที่ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาปัจจัยหนึ่ง จะมีหน้าที่ในการกำหนดทิศทางให้กับร่างกาย เพื่อเปลี่ยนร่างใหม่และแปลงทุนทางกายภาพให้เป็นทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางเศรษฐกิจ ทุกวันนี้ความงามกับร่างกายและเรือนร่างเป็นปรากฏการณ์ที่มองเห็นชัดเจน จากการนำเสนอในนิตยสารและโทรทัศน์ในแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับร่างกาย เช่น การมีสัดส่วนงดงาม การทำศัลยกรรมเสริมความงาม การรักษาร่างกายให้คงความหนุ่มสาว และการสร้างร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากพลังของสื่อต่าง ๆ ที่นำมาสู่การสร้างรสนิยมในด้านความงาม ขณะเดียวกันสื่อเหล่านี้ ก็สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในร่างกายผู้หญิงระหว่างความก้าวหน้าทางวิชาการ และเทคโนโลยีกับทางเลือกที่จะมีร่างกายแบบไหน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ผู้หญิงสามารถควบคุมร่างกายได้มาก อย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ในยุคปัจจุบันนี้ ความงามเป็นภัยที่คุกคามร่างกายผู้หญิงและผู้ชาย บุคคลเหล่านี้ต้องรู้จักดูแลร่างกายอย่างเข้มงวด ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับความงามถูกผลิตออกมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ร่างกายตกอยู่ท่ามกลางการถูกตั้งข้อสงสัยว่าร่างกายที่แท้จริงคืออะไร การควบคุมร่างกายให้มีความงามอย่างไร และการให้วิทยาศาสตร์การแพทย์เข้ามาช่วยสร้างร่างกายใหม่ด้วยวิธีการทำศัลยกรรม เป็นที่ยอมรับทางสังคมหรือไม่ ซึ่งหากให้ความงามเกี่ยวพันกับรสนิยมเช่นนี้ ย่อมทำให้อาณาเขตของร่างกายถูกทำลายลงด้วยเทคโนโลยี ซึ่งในอดีตการจัดการเกี่ยวกับร่างกายไม่ใช่เรื่องใหม่ ตัวอย่างที่เห็นชัด คือ การรัดเท้าของชาวจีน การสวมใส่เครื่องรัดทรง การใส่ห่วงที่คอของกระเหรี่ยงคอยาว การสัก การเจาะและการสร้างรอยแผลเป็น เพื่อเป็นการแปลงร่างกายให้เป็นที่ยอมรับจากสังคม และเมื่อเวลาผ่านไป ร่างกายกลับถูกมองเป็นโครงการ (project) ที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้ร่างกายบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนาและเป็นการสื่อถึงความเป็นตัวตนที่แท้จริง

ดังนั้นในงานวิจัยนี้ จะเห็นได้ว่าการนำทฤษฎีร่างกาย กับทุนทางกายภาพมาอธิบายปรากฏการณ์ของการทำศัลยกรรมเสริมความงาม จะอยู่ภายใต้สมมุติฐานที่ว่าผู้หญิงสามารถสร้างร่างกายให้เป็นทุนทางกายภาพได้ด้วยความงาม จากนั้นสถานะทางร่างกายจะเปลี่ยนไปเป็นทุนทางเศรษฐกิจ ได้แก่ เงิน หรือรายได้ หรือทุนทางสังคม คือ สถานภาพที่สูงขึ้นเนื่องจากความงามเปรียบเสมือนเป็นระบบเงินตรา เหมือนกับมาตรฐานของทองคำ ความงามถูกกำหนดเป็นสินค้าและกำลังกลายเป็นรสนิยมของคนหนุ่มสาวในยุคสมัยปัจจุบัน

โครงการร่างกาย (Body project) กับความงามที่สร้างและเปลี่ยนได้

The body project ตามการนิยามของ Shilling หมายถึง การมองว่าร่างกายไม่ใช่สิ่งที่สร้างมาเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่อยู่ในภาวะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ร่างกายจึงเป็นเหมือนโครงการที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การดูแลตัวเอง การอดอาหาร การแต่งหน้า โปรแกรมหอกำลึงกาย ฯลฯ จึงกลายเป็นปรากฏการณ์ใหม่ Robert Crawford เรียกว่า จิตสำนึกใหม่เกี่ยวกับสุขภาพ จิตสำนึกดังกล่าว ได้กินความหมายของการนิยามการเปลี่ยนแปลงร่างกายโดยอาศัยการศัลยกรรมเพื่อดึงความสามารถในการควบคุม ร่างกายของตัวเองอีกด้วย

Chris Shilling กล่าวว่าร่างกายเป็นหน่วยหนึ่ง หรือสิ่งหนึ่ง (entity) ที่อยู่ในกระบวนการกลายเป็นบางสิ่งบางอย่างหรือเป็นโครงการ ร่างกายไม่ใช่สิ่งที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ร่างกายอยู่ในภาวะของการต้องกลายเป็นสิ่งอื่นที่ไม่มีวันจบสิ้นเรียกว่า โครงการร่างกาย (body project) เพื่อให้ร่างกายบรรลุ เป้าหมายที่พึงปรารถนาและเป็นการสื่อถึงตัวตนหรืออัตลักษณ์ของปัจเจกชนที่เป็นเจ้าของร่างกายนั่น (โกสม โอมพรนุวัฒน์, 2545) ในปัจจุบันโครงการร่างกาย มักเป็นเรื่องของปัจเจกที่สามารถเลือกปฏิบัติตามความพอใจของตนเอง ไม่ใช่ตามชนบทของสังคม ซึ่งดูเหมือนผู้หญิงในปัจจุบันจะมีทางเลือกมากขึ้นที่จะศึกษาร่างกายของตนเอง ทั้ง ๆ ที่จริงแล้วผู้หญิงกำลังถูกบังคับให้ต้องเลือกบริโภคในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ความเป็นกระแสหลักได้สร้างสรรค์ และนำเสนอให้โดยระบบทุนนิยมนั่นเอง ตัวอย่างเช่น

- การเสริมความงามโดยการศัลยกรรมด้วยวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ เช่น โรงพยาบาลยันฮีที่นำเสนอทางเลือกในการเสริมความงามให้ผู้หญิง 45 วิธี
- การลดความอ้วน และการลดสัดส่วนร่างกายให้เพรียวบางอย่างรวดเร็วของสถาบันลดน้ำหนัก โดยการนำเสนอผ่านฟรีเซ็นเตอร์ที่เป็นดารา นางแบบ นางงาม และบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม
- ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ลดเลือนริ้วรอย เพิ่มความเต่งตึง ความขาวเนียนของใบหน้า ความเอิบอิ่มของทรวงอก

ซึ่งโครงการเหล่านี้ เป็นทางเลือกให้ผู้หญิงเลือกหยิบใช้เพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้กับตัวเอง เพื่อสร้างความน่าปรารถนาพึงพอใจและดึงดูดเพศตรงข้าม ทำให้ความสวยงามของรูปร่างหน้าตากลายเป็นสิ่งที่ถูกนำมาให้คุณค่าและประเมินคุณค่าความเป็นผู้หญิง ในขณะเดียวกันความสวยความงามของร่างกายเธอนั้น บางครั้งก็ถูกนำไปเชื่อมโยงกับความสำเร็จทางหน้าที่การงานและสถานะทางสังคมรวมถึงการเลือกคู่ครองอีกด้วย ดังนั้นการดูแล ปรับปรุง

เปลี่ยนแปลงรูปร่าง หน้าตาของผู้หญิงจึงเป็นเหมือนโครงการที่ไม่จบสิ้น และสิ่งเหล่านี้เป็นเหมือนการลงทุนในการสร้างตัวตนและสร้างพลังอำนาจของผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงรู้สึกดีที่สามารถควบคุมร่างกายของตนเองอย่างที่ต้องการได้ ในขณะที่ตัวเองรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถในการควบคุมสิ่งอื่น ๆ ในสังคมได้

แนวคิดทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism Theories)

แนวคิดสตรีนิยมแนวสุดขั้ว (Radical Feminism) นักสตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน หรือแนวสุดขั้ว (Radical Feminism) ให้ความสำคัญในเรื่อง ร่างกายของผู้หญิงกับเรื่องทางเพศ แนวคิดสตรีนิยมแนวสุดขั้วนี้ จะอธิบายว่า ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศเกิดจากอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ซึ่งหมายถึง ระบบของโครงสร้างสังคมและแนวการปฏิบัติที่ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่า กดขี่ เอาัดเอาเปรียบผู้หญิง เป็นระบบที่ผู้ชายมีความเหนือกว่าผู้หญิงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม กลุ่มแนวคิดนี้จะให้ความสนใจต่อสถานะที่เป็นรองของผู้หญิงและมองว่าความเป็นรองที่เกิดขึ้น มาจากอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ที่พยายามสร้างความชอบธรรมและเอื้อประโยชน์ต่อความเหนือกว่าของผู้ชาย เช่น ผู้ชายเข้มแข็งกว่า ฉลาดกว่า มีเหตุผลมากกว่า จึงทำให้มีความเหนือกว่านี้ดำรงอยู่ในความเชื่อของคนในสังคมได้ (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545, น. 170-172)

สตรีนิยมแนวสุดขั้ว ปฏิเสธการกดขี่ในทุกรูปแบบ และต้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอำนาจที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ซึ่งเป็นรากฐานของการกดขี่ผู้หญิง (ลลนา กาตวิบูลย์, 2544, น. 25) แง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการความเป็นผู้หญิงและความสัมพันธ์ชายหญิงถูกเชื่อมโยงกับระบบชายเป็นใหญ่ แม้ในเรื่องความสวยงามของร่างกายผู้หญิง ก็ถูกมองว่าเป็นเครื่องมือในการควบคุมและทำร้ายผู้หญิงทั้งทางร่างกายและความคิด เช่น การแต่งเติมเสริมหน้าอกเพื่อให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ไม่ใช่เพื่อสุขภาพอนามัย แต่เป็นเรื่องของคุณค่าและความรู้สึกที่ผู้หญิงได้รับจากโครงสร้างสังคมแบบปิตาธิปไตย ที่ให้คุณค่าผู้หญิงต่อความสวยงามภายนอก ในทัศนะของสมาคมศัลยแพทย์ทางด้านพลาสติกและการตกแต่งแห่งสหรัฐอเมริกา (The America Society of Plastic and Reconstructive Surgeons Stated) กล่าวว่า “การมีหน้าอกเล็กถือเป็นโรคชนิดหนึ่ง” (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2544, น. 13) การที่สมาคมแพทย์แห่งนี้ได้แสดงทัศนะเช่นนี้ ยิ่งเป็นการตอกย้ำภาพตัวแทนของขนาดหน้าอกที่สถาบันการแพทย์สร้างมาตรฐานไว้ให้เป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่มีหน้าอกสมบูรณ์แบบ ผู้หญิงจึงต้องรักษาโรคนี้ด้วยการทำศัลยกรรมเสริมหน้าอกด้วยซิลิโคน ดังนั้นธุรกิจเพื่อความงามด้านศัลยกรรมตกแต่งจึง

เกิดขึ้นมากมาย และสร้างรายได้อย่างมหาศาลแก่เจ้าของกิจการ เนื่องจากผู้หญิงอยากสวยตามมาตรฐาน (ตามที่ผู้ชายกำหนดไว้) ดังนั้นหากผู้หญิงจะเป็นอิสระทั้งทางความคิดและการกระทำได้ ก็โดยการปฏิเสธมายาคติเกี่ยวกับความงาม

ซูลามิท ไพรส์โตน นักสตรีนิยมกล่าวว่าระบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) สร้างสิ่งที่เรียกว่า Culture of love เพื่อให้ผู้หญิงเอาตัวมาผูกพันกับชายในฐานะคนรัก ในฐานะเมีย และแม่ ด้วยการโยงเรื่องความรัก Romantic love เข้ากับระบบความสัมพันธ์ระบบชาย/หญิงในกรอบของเพศที่ชอบธรรม ซึ่งแนวคิดสตรีนิยมสุดขั้ว (Radical feminism) ถือว่า การทำให้ผู้หญิงสวยงาม ดึงดูดใจทางเพศเป็นอุบายอันแยบยลของระบบปิตาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการของผู้ชาย โดยเชื่อมโยงกับระบบรักต่างเพศ (Heterosexuality) คือ การที่ผู้ชายใช้อำนาจควบคุมกำกับเนื้อตัว ร่างกายผู้หญิงเพื่อให้ผู้หญิงสยบยอมตามเรื่องเชิงสังวาส มีเรื่องของความรักโรแมนติก และความเชื่องที่มีเรื่องของความสัมพันธ์เชิงอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้องกับร่างกายผู้หญิงคือ ความต้องการควบคุมระบบการสืบพันธุ์ การเจริญพันธุ์ของผู้หญิงเพื่อให้เกิดการสืบพันธุ์ (Reproductive) ผูกบทบาทของผู้หญิงไว้เพียงแม่ เมีย และวัตถุทางเพศเพื่อสนองความต้องการของเพศชาย และเรื่องเพศที่ได้รับการยอมรับจากสังคมถูกจำกัดให้อยู่ในระบบการแต่งงานแบบผัวเดียวเมียเดียว (Monogamy) แต่เป็นทวิมาตรฐาน (Double standard) สำหรับผู้หญิงโดยผู้หญิงมีสถานะเป็นเพศที่สองถูกผูกให้เรื่องการแต่งงานเป็นสิ่งที่ผู้หญิงทุกคนใฝ่ฝัน แต่กรอบมาตรฐานเรื่องเดียวกันนี้กลับให้อิสระภาพแก่ผู้ชายที่จะร่วมเพศหรือมีความสัมพันธ์ทางเพศนอกการแต่งงานในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้บริการการค้าประเวณีไปจนถึงการมีความสัมพันธ์นอกการสมรสทั้งก่อนและหลังแต่งงาน แต่พฤติกรรมทางเพศของผู้หญิงถูกจำกัดให้อยู่ในสถาบันการแต่งงานอย่างเคร่งครัด สยบยอมและเป็นผู้ตามและคอยตอบสนองการริเริ่มของผู้ชายจากเรื่องเชิงสังวาส ทำให้ความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม เอารัดเอาเปรียบผู้หญิงฝังอยู่ในกรอบความหมายเรื่องเพศที่จำกัดบทบาทหญิงและชาย และให้ผู้ชายริเริ่มสัมพันธ์ก่อน เมื่อผู้หญิงเป็นที่สนใจของผู้ชายจึงเกิดการดำเนินความสัมพันธ์ระบบชาย/หญิง (Heterosexuality)

สตรีนิยมแนวสุดขั้ว ถือว่าเป็นสตรีนิยมที่ให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องเพศวิถี (sexuality) เป็นอย่างสูง โดยมองว่า การกดขี่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิง ไม่ได้เกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ แต่ผู้หญิงถูกเอารัดเอาเปรียบเพราะเพศสภาพของตัวเองในพื้นที่ส่วนตัว จนกระทั่งมีคำกล่าวว่า “The personal is political” เป็นการบอกว่าเรื่องที่ถูกรับจัดเป็นเรื่องส่วนตัวไม่ว่า ความรัก ความสัมพันธ์ ครอบครัว การเจริญพันธุ์และอะไรอีกหลายเรื่องนั้นล้วนแต่มีการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้อง คือมีเรื่องของ การควบคุมกำกับเข้าไปเกี่ยวข้อง การเมืองในความหมายของการใช้อำนาจควบคุมกำกับ สตรีนิยมกระแสนี้มองว่าโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันที่เรียกว่า “ปิตาธิปไตย” หรือ

ชายเป็นใหญ่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเนื้อตัวร่างกายของผู้หญิง คือการควบคุมการสืบพันธุ์ การเจริญพันธุ์ของผู้หญิง เพราะฉะนั้น ผู้หญิงจึงถูกนิยามใน 2 ความหมายหลัก ความหมายแรกคือ ความเป็นหญิงถูกนิยามคือ “การเป็นแม่” ผู้หญิงคือเพศแม่ ความเป็นแม่ในที่นี้ไม่ใช่เรื่องธรรมชาติ แต่เป็นสถาบันทางการเมือง เป็นอุดมการณ์ที่ควบคุมกำกับให้ผู้หญิงต้องท้อง คลอดลูกและเลี้ยงดูลูก และความหมายที่สอง ผู้หญิงถูกนิยามในอีกแง่มุมหนึ่งว่าเป็น “วัตถุทางเพศ” เพื่อที่จะสนองความต้องการของผู้ชาย นี่คือการนิยามบทบาทของผู้หญิงโดยปิตาธิปไตย การนิยามผู้หญิงใน 2 ความหมายแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องที่ระบบความเชื่อความหมายเรื่องเพศหรือเพศวิถี (Sexuality) ไกล่ลี้กับความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมเพราะเพศวิถีที่คนในสังคมเชื่อและเข้าใจว่าเป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมเพราะเพศวิถีที่คนในสังคมเชื่อและเข้าใจว่าเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นธรรมชาติ คือ รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างชาย/หญิง (Heterosexuality) รูปแบบความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ (Heterosexuality) ว่าเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง ดีงาม ปกติ นี่ถือเป็นการผลิตซ้ำและสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชาย-หญิงทำให้ประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับเพศวิถีของผู้หญิง กลายเป็นปัญหา เป็นสิ่งผิด ส่งผลให้ผู้หญิงพยายามที่จะสร้างลักษณะของตัวเองให้เข้าใกล้ความเป็นวัตถุทางเพศอย่างไม่ได้ตั้งคำถาม เช่น คุณค่าหลักของผู้หญิงจะถูกวัดจากความสวย ความงาม รูปร่าง หน้าตา สรีระ หน้าอกใหญ่ หน้าอกเล็ก ฯลฯ เพื่อให้เป็นที่ดึงดูดใจทางเพศ คุณค่าของผู้หญิงโดยเฉพาะผู้หญิงสวยเปรียบเหมือนรางวัลที่มีค่าสำหรับผู้ชาย

การที่สังคมให้คุณค่ากับผู้หญิงเพียงความสวยงาม โดยมองเป็นคุณค่าหลักของผู้หญิงแทนคุณค่าความสามารถในด้านอื่น ๆ ส่งผลให้ความสวยงามกลายเป็นแง่มุมที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของผู้หญิง เป็นการดึงเอาพลังงานในตัวของผู้หญิงที่ควรจะไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมด้านอื่น ๆ กลับหันมาสนใจทุ่มเทเวลาเพื่อพัฒนาตนเองให้เข้าใกล้มาตรฐานความงาม (Standard of Beauty) ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก

เจอร์เมน เกียร์ (Germaine Greer) เขียนหนังสือชื่อ “ขันทีหญิง” (The Female Eunuch) ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1970 โดยเห็นว่าผู้หญิงถูกมองว่าเป็นสิ่งที่สวยงามและความงามของผู้หญิงก็ถูกตัดสินจากรูปลักษณ์ ผู้หญิงจึงเป็นเหมือนสิ่งของหรือวัตถุที่มีอยู่เพื่อการบริโภคและสังคมก็คาดหวังว่า ผู้หญิงต้องสาว สวย สดชื่น มีความสุขเสมอ แต่ผู้หญิงก็ต้องเป็นคนที่ไม่ฉลาด ไม่มีเจตจำนงเป็นของตัวเอง และเป็นขันทีคือไม่มีเพศ ผู้หญิงจึงเป็นเหมือนตุ๊กตาที่แสวงหา ซึ่งเป็นเหมือนเครื่องแสดงความสำเร็จในชีวิตของผู้ชายด้วย ลักษณะดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นภาพลักษณ์ที่เป็นแบบฉบับของผู้หญิงที่สังคมกำหนดและส่งเสริมให้ผู้หญิงต้องดำเนินรอยตามทั้งโดยทางสื่อ (Media) และจารีตประเพณี

จากการเรียกร้องในเรื่องของความเท่าเทียมกันที่เหมือนกันระหว่างชาย/หญิง และเชื่อในความเป็นสากลของปัญหาและทางออกของผู้หญิง เช่น มองผู้หญิงทุกคนในโลกถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ชายด้วยกันทั้งสิ้น จึงได้มีแนวคิดใหม่ ๆ มาอธิบายปรากฏการณ์สังคม เช่น แนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) แนวคิดสตรีนิยมได้รับอิทธิพลจากแนวคิดดังกล่าวจนเกิดคลื่นลูกที่สามขึ้น คลื่นลูกที่สาม คลื่นลูกที่สามได้ตั้งคำถาม ต่อข้อเสนอ (สมมุติฐาน) พื้นฐานของแนวคิดของสตรีนิยมที่ผ่านมา เช่น ความเป็นสากลของปัญหาของผู้หญิงโดยไม่ได้พิจารณาถึงเงื่อนไขประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม คลื่นลูกที่สามเห็นด้วยว่ามีความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชายเนื่องจากให้ความสำคัญเกี่ยวกับร่างกาย (Embodiment) ให้ความสนใจในความเฉพาะเจาะจง (Particularity) ความหลากหลาย (Multiplicity) ความแตกต่างของผู้หญิง ความขัดแย้งรวมทั้งอัตลักษณ์ของผู้หญิง ให้ความสำคัญกับสถานะ “ความเป็นอื่น” หรือ “คนนอก”

ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาโดยใช้แนวคิดของสตรีนิยมสายสุดขั้ว (Radical Feminism) เนื่องจากสตรีนิยมแนวสุดขั้ว เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับร่างกายของผู้หญิงกับเรื่องทางเพศ เนื่องจากเป็นหัวใจสำคัญในการครอบงำผู้ชาย สตรีนิยมสาย Radical เชื่อว่าการครอบงำเป็นกลไกที่สำคัญในการควบคุมผู้หญิง ดังนั้น การควบคุมผู้หญิงจึงอยู่ที่การควบคุมร่างกาย และคงไว้ซึ่งอำนาจของผู้ชายที่มีอยู่เหนือผู้หญิง และการกดขี่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิงไม่ได้เกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะแต่เป็นโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ควบคุมเนื้อตัวร่างกายผู้หญิงให้เป็นวัตถุทางเพศหรือสินค้าเพื่อสนองความต้องการของผู้ชาย เป็นการดั่งพลังผู้หญิงในการที่จะสร้างสรรค์สิ่งอื่น ๆ แทน การที่จะย้อนพลังวนเวียนเข้าสู่ตัวเองเพื่อทำตัวให้สวยงามตามมาตรฐานปิตาธิปไตย (Patriarchy) โดยสตรีนิยมแนวสุดขั้วกับประเด็นเรื่องเพศวิถี (Sexuality) มองว่าเรื่องทางเพศ (Sex) ว่าไม่ดีไม่งามจากการที่ บทบาทเรื่องเพศที่ผู้ชายเป็นผู้นำในขณะที่ผู้หญิงต้องเป็นฝ่ายยอม ทำให้เป็นจุดเริ่มพื้นฐานของการกดขี่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิง ซึ่งความเชื่อเช่นนี้สะท้อนและผลิตซ้ำความเหนือกว่าของผู้ชาย เป็นการควบคุมเรื่องเพศของผู้หญิง ทำให้ประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศกลายเป็นสิ่งไม่ดีงาม เช่น ความงาม ความสวย อ้วน ผอม ขาว หน้าอกเล็ก หน้าอกใหญ่ รวมทั้งความสวยที่ถือว่าเป็นคุณค่าหลักของผู้หญิง ก็ถูกมองว่าเป็นการกดขี่ เอารัดเอาเปรียบผู้หญิงตลอดจนถึงการควบคุมเนื้อตัวร่างกายผู้หญิงทำให้ผู้หญิงมีบทบาทเพียงเมียและแม่ และเป็นวัตถุทางเพศเพียงเพื่อสนองความต้องการทางเพศให้ผู้ชาย

โดยสรุปแล้วการพัฒนาของสตรีนิยมในช่วงรอบ 30-40 ปีเป็นการพัฒนาในระดับสากล ซึ่งสตรีนิยมทุกสายมีความแตกต่างกันตามแต่ฐานคิด แต่จุดมุ่งหมายร่วมกันคือขจัดความไม่เทียมทางเพศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทยานิพนธ์เรื่อง สตรีไทยกับการศัลยกรรมเสริมความงาม โดย อริยา อินทมระ ซึ่งเป็นการศึกษาถึงพัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับความงามของสตรีไทยในสมัยต่าง ๆ วิวัฒนาการการทำศัลยกรรมความงามและสภาพการดำเนินงานศัลยกรรมเสริมความงาม รวมถึงปัจจัยที่ผู้หญิงตัดสินใจทำและไม่ทำศัลยกรรม จากการศึกษาพบว่าสตรีไทยกับความงามเป็นสิ่งที่เคียงคู่กันมาตั้งแต่อดีตและปัจจุบันและมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับยุคสมัยและสภาพสังคม ทั้งนี้มีผลกระทบมาจากการรับวัฒนธรรมตะวันตกทำให้ผู้หญิงมีบทบาททางสังคมมากขึ้น จึงต้องมีการพัฒนาหน้าตาและบุคลิกภาพให้ดูดีเป็นที่ยอมรับทางสังคม นอกจากนี้ยังพบว่าความงามของสตรีไม่ได้มีมาตรฐานแน่นอนตายตัว แต่มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพความเจริญทางเทคโนโลยีและสังคม ในเรื่องของการศัลยกรรมความงามในสังคมไทยที่เริ่มเข้ามาในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2512 แต่ยังไม่ได้รับการยอมรับและความนิยมมากนัก จนเมื่อมีการพัฒนาทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความเจริญก้าวหน้าด้านสื่อสารมวลชน การโฆษณาประชาสัมพันธ์ถึงข้อดีข้อเสียของการทำศัลยกรรมมาทำให้คนมีความรู้ความเข้าใจ และกลัวการทำศัลยกรรมน้อยลงทำให้ธุรกิจศัลยกรรมความงามเริ่มเป็นที่นิยมและยอมรับมากขึ้น ในส่วนของสตรีไทยกับศัลยกรรมเสริมความงาม จากกลุ่มตัวอย่างพบว่าผู้หญิงอายุระหว่าง 20-30 ปี เป็นกลุ่มที่ตัดสินใจว่าจะทำศัลยกรรมหรือไม่ เพราะเป็นช่วงที่ผู้หญิงจบการศึกษาและเริ่มเข้าสู่วัยทำงานต้องออกสู่สังคมมากขึ้น และผู้หญิงโสดนิยมทำศัลยกรรมความงามมากกว่าผู้หญิงแต่งงานแล้ว อาจเป็นเพราะเธอต้องการให้ตนเองเป็นที่สนใจของคนทั่วไปโดยเฉพาะเพศชาย ซึ่งศัลยกรรมความงามที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ การผ่าตัดเสริมจมูก ส่วนสาเหตุและแรงจูงใจที่ผู้หญิงต้องการทำศัลยกรรมเสริมความงาม คือ ต้องการความสวยงามเพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการเลือกดำเนินชีวิตได้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพการงาน การเลือกคู่ครอง เป็นต้น

วิทยานิพนธ์เรื่อง วาทกรรมความงามของผู้หญิงในสังคมไทย : มุมมองพหุมติ เป็นการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาคำอธิบายของวาทกรรมความงามของสตรีไทยในแต่ละยุคสมัย รวมถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวาทกรรมความงามของผู้หญิงตลอดจนสถานะของผู้หญิงภายใต้วาทกรรมความงามหลากหลายรูปแบบ จากการศึกษาพบว่า วาทกรรมความงามของผู้หญิงในสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานความงาม โดยวิเคราะห์ภายใต้มุมมองพหุมติ คือ เชื้อชาติ (race) ชนชั้น (class) วัฒนธรรม (culture) และเพศสภาพ (gender) และได้ศึกษาว่ายุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ทุนนิยมหรือวัฒนธรรมบริโภคนิยมนั้น มีความก้าวหน้าทางการสื่อสาร การเปลี่ยนแปลงชั่วข้ามคืน

อันส่งผลต่อความงามของผู้หญิงในสังคมไทยให้มีความหลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม วัฒนธรรมตะวันตกไม่ได้มีอิทธิพลต่อวาทกรรมความงามของผู้หญิงแต่เพียงอย่างเดียวอีกต่อไปแล้ว สิ่งที่เขาามีอิทธิพลกลายเป็นค่านิยมการบริโภคผ่านสื่อโฆษณาที่ผู้ผลิตพยายามตอกย้ำ และกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการบริโภคอย่างไม่สิ้นสุด ซึ่งหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายที่ตกเป็นเหยื่อของการบริโภคก็คือผู้หญิง โดยการนำเสนอวาทกรรมความงามแบบมายาคติที่ถือเป็นมาตรฐานความงามใหม่ที่คอยกระตุ้นให้ผู้หญิงเลือกซื้อสินค้ามาบริโภค เพื่อนำมาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงความงามของเธอให้ได้ตามมาตรฐานความงามที่สื่อในยุคนั้น ๆ กำหนดไว้นั่นเอง นอกจากอิทธิพลของสื่อในยุคปัจจุบันแล้ว ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ก็มีส่วนทำให้มนุษย์สามารถลบข้อจำกัดทางธรรมชาติในแง่ของรูปร่างหน้าตาได้ ผู้หญิงสามารถออกแบบรูปร่างหน้าตา (Body project and Look design) โดยการศัลยกรรมความงามหรือการควบคุมโภชนาการโดยโภชนาการมืออาชีพ นั่นคือความงามของผู้หญิงในยุคปัจจุบันกลายเป็นสิ่งที่เธอสามารถเลือกได้ ออกแบบได้ไปเสียแล้ว

มัลลิกา มติโก ได้ศึกษาเรื่องการลงทุนทางร่างกาย : ผู้หญิงกับการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ได้สรุปว่า การทำศัลยกรรมเสริมความงาม นับเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการลงทุนในร่างกาย เพื่อให้แสดงตัวตนออกมา ทั้งยังทำให้คนที่ทำศัลยกรรมเสริมความงามมีความรู้สึกที่ดีกับตัวตน อันแสดงถึงถึงศักยภาพในการควบคุมร่างกาย โดยมีให้เด็กร้อนต่อสังคม ทั้งนี้ ในการทำศัลยกรรมเสริมความงาม เช่น การดึงหน้า การเสริมจมูก การทำตา 2 ชั้น และการดูดไขมัน จะช่วยให้ร่างกายเปลี่ยนแปลงไปโดยฉับพลัน กล่าวคือ ร่างกายจะดูอ่อนวัย เรือนร่างบอบบางและมีความเป็นผู้หญิงมากขึ้น และเป็นรสนิยมใหม่ของผู้หญิงชนชั้นกลาง และชนชั้นสูง หลังจากนั้นไม่นานผู้ชายก็ดำเนินรอยตาม ด้วยการสร้างร่างกายให้มีความเป็นชายมากขึ้น ด้วยการเสริมขนาดของอวัยวะเพศ (สายพิณ ศุภทรมงคล, ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล, พรณราย โอสถาภิรัตน์ และ สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, 2541, น. 18) แม้ว่าผู้หญิงแต่ละคน จะให้คำตอบเกี่ยวกับเกี่ยวกับความงามแตกต่างกัน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นปัญหาทางด้านจิตวิทยา สำหรับคำอธิบายอีกส่วนหนึ่งคือทำไมผู้หญิงจึงเปลี่ยนแปลงร่างกาย ด้วยการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ในขอบข่ายทางวัฒนธรรมที่มีกลยุทธ์ที่ซับซ้อน ในการแสวงหาคำตอบอย่างลึกซึ้งเป็นองค์รวมว่า การที่ผู้หญิงทำศัลยกรรมเสริมความงามเนื่องจากเหตุผลธรรมดา ๆ หรือเป็นเพราะสิทธิที่จะสวยงาม นอกจากนี้ คำตอบที่ต้องแสวงหาต่อไปคือ ความงามที่ถูกเปลี่ยนแปลงด้วยเครื่องมือทางการแพทย์นั้น เกี่ยวข้องกับผู้หญิงอย่างไรในประเด็นต่อไปนี้

1. ผู้หญิงแปลความหมายความงาม ที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมอย่างไร

2. การที่ผู้หญิงมีโอกาสเลือก หรือมีสิทธิที่จะทำศัลยกรรมเสริมความงาม เป็นการสะท้อนภาพลักษณ์ของการปลดปล่อยให้ผู้หญิงมีอิสระ หรือเป็นการกดขี่ผู้หญิงหรือไม่ใช้ทั้งสองประเด็น และภาพลักษณ์ที่แท้จริงนั้นคืออะไร

3. บรรทัดฐานทางสังคม มาตรฐานทางการแพทย์และนโยบายทางการเมืองเอื้อต่อการทำให้ผู้หญิงต้องทำศัลยกรรมความงามในทิศทางใด เช่น “สร้างภาพลักษณ์ของความเป็นผู้หญิงไทย” “ร่างกายมีสัดส่วน” “นำความสาวคืนกลับมา” “ความงามถาวร” “สร้างเครื่องรางของขลังให้กับร่างกาย” หรือ “มีร่างกายใหม่เพื่อขาย” ซึ่งการเผชิญหน้าต่อธุรกิจความงามที่เติบโตอย่างรวดเร็ว สังคมมีการเรียกร้องการแทรกแซงทางการแพทย์ในร่างกายผู้หญิง ที่อาจส่งผลให้มีการติดเชื้อ เลือดออก การอุดตันของเส้นโลหิต การบาดเจ็บของเส้นประสาทที่ใบหน้า การเกิดแผลเป็น ตาบอด พิการหรือเสียชีวิต ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวที่เกิดจากเทคโนโลยีเพื่อความงามจึงเป็นความเจ็บที่ผิดไม่ธรรมดา โดยปราศจากผู้สนใจที่จะเปิดเผยต่อสาธารณชน

4. การสร้างเทคโนโลยี เพื่อความงามร่วมสมัยเกี่ยวกับร่างกายผู้หญิง ที่จำลองแบบแผนมาจากสังคมตะวันตก ได้แพร่กระจายสู่สังคมไทยและกำลังกลายเป็นบรรทัดฐานของความปกติในเรื่องของความงามที่ผู้หญิงสามารถเลือกได้เอง ซึ่งอาจมีผลต่อค่านิยมทางสังคม ที่มองว่าผู้หญิงที่ไม่ได้ทำศัลยกรรมความงาม จะกลายเป็นผู้ถูกตีตราทางสังคมและถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ที่เปื่อยเบน และกลายเป็นชุมชนกลุ่มน้อยที่สุดที่ใช้หรือไม่

5. จากกระแสความเคลื่อนไหวทางความคิด ของ dualism and metaphy จนถึง embodiment ที่สร้างแนวคิดเพื่อการวิเคราะห์ร่างกายตัวตนและสังคมที่แปรผันไปตามกาลเวลา และสถานที่อาจถูกนำมาสนับสนุน การทำศัลยกรรมเสริมความงามให้เพิ่มมากขึ้น (โดยเฉพาะผู้ชาย) ซึ่งอาจเป็นการทำลาย ความศักดิ์สิทธิ์ทางวิชาการให้ลดลง เพียงเพื่อนำมาอธิบายความงามจากการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ที่ดูเหมือนว่าเป็นจริงเพียงชั่วคราวเท่านั้น

นอกจากนี้ยังพบว่าการทำศัลยกรรมเสริมความงามของผู้หญิงในปัจจุบัน เป็นสัญลักษณ์ทางร่างกายในการสร้างความสวยงามผ่านเทคโนโลยีทางการแพทย์ และเป็นประเด็นทางสังคมที่มีความสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนระหว่างระบบตลาดทางการแพทย์ กับความต้องการของผู้บริโภค ทุกวันนี้ความคิดเรื่องความงามกับการทำศัลยกรรมเสริมความงามเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมบริโภคนิยม หากผู้บริโภคต้องการที่จะแลกเปลี่ยนเงินตราและคุณค่า กับภาพลักษณ์ของตัวตนใหม่ ในขณะเดียวกันธุรกิจด้านความงามก็กลายเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างกำไรอย่างมหาศาล ทั้งนี้เพราะธุรกิจดังกล่าวสามารถสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในความเป็นตัวตนของผู้หญิง ที่มีผลพวงมาจากความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี ซึ่งทำให้ผู้หญิงมีทางเลือกกว่าจะมีร่างกายแบบไหน โดยผู้หญิงจะสามารถควบคุมร่างกายได้อิสระ อย่างไม่เคย

รับมาก่อน อย่างไรก็ตาม ชีวิตของผู้หญิงในยุคบริโภคนิยมเช่นนี้ จะถูกตั้งข้อสงสัยว่าความเป็นตัวตนของร่างกายคืออะไร ผู้หญิงควบคุมร่างกายอย่างไรและในบริบทใดบ้าง ที่ผู้หญิงจะยอมให้วิทยาศาสตร์การแพทย์เข้ามาช่วยสร้าง “ร่างกายใหม่” ซึ่งความรู้ใหม่ทางการแพทย์เหล่านี้ กำลังทำลายอาณาเขตของร่างกายให้พังทลายลง

วิทยานิพนธ์ของ มัลลิกา มัติโก เรื่อง “Facial Surgery : The Reconstruction of Beauty for Thai Women ศัลยกรรมใบหน้า : การสร้างเสริมความงามของผู้หญิงไทย” เป็นการศึกษาวิวัฒนาการทางวาทกรรมความงามของผู้หญิงที่สังคมไทยสร้างกรอบไว้ และศึกษารูปแบบการตัดสินใจและผลที่เกิดขึ้นหลังจากทำศัลยกรรมเสริมความงาม จากการศึกษาพบว่า มีผู้หญิงบางกลุ่มที่คิดว่าตัวเองไม่ได้มีความงามแบบที่สังคมกำหนดไว้ให้ผู้หญิงจึงต้องหันมาพึ่งพาศัลยกรรมความงามเพื่อที่จะทำให้ตนเองมีความงามแบบมาตรฐานที่สังคมกำหนดไว้ให้ และผลจากการสอบถามผู้หญิงที่ตัดสินใจทำศัลยกรรมพบว่าเหตุผลที่เธอตัดสินใจทำมีสองประการหลักคือ หนึ่งเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตนเองในการใช้ชีวิตประจำวัน ผู้หญิงจะรู้สึกภูมิใจมั่นใจขึ้นเมื่อผู้คนรอบข้างมองเธอและชื่นชมในความงามของเธอ สองเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในชีวิตให้กับตนเอง นั่นหมายถึงเธอกำลังแปรทุนทางกายภาพให้เป็นทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคมนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงที่ตัดสินใจทำศัลยกรรมส่วนใหญ่ก็มักไม่มีความรู้หรือทำการศึกษาย่างแท้จริงถึงผลกระทบที่จะได้รับหลังจากการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ทั้งนี้เพราะเรื่องของอุตสาหกรรมความงามได้เติบโตอย่างรวดเร็วและครอบคลุมไปทุกพื้นที่ในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นร้านเสริมสวย สถาบันเสริมความงาม คลินิกดูแลผิวพรรณ สถาบันลดน้ำหนัก เคาน์เตอร์เครื่องสำอางตามห้างสรรพสินค้า การจัดประกวดนางาชนิต และโฆษณาตามสื่อต่าง จึงเป็นเรื่องยากที่ผู้หญิงจะหลุดพ้นจากวาทกรรมความงามเหล่านี้

วิทยานิพนธ์ของ เซาวเลิศ มากสมบูรณ์ ศึกษาเรื่องกระบวนการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงที่ทำศัลยกรรมเสริมความงามซึ่งเคยรับรู้เกี่ยวกับหน้าตาของตนเองว่าไม่สวย ไม่มีเสน่ห์ ไม่ดึงดูดเพศตรงข้าม ได้ตัดสินใจทำศัลยกรรมเสริมจมูก หรือทำตาสองชั้น เพราะต้องการให้ตนเองมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น มีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับในการคบหาสมาคมกับผู้อื่น ต้องการให้ตนเองเป็นที่สนใจกับบุคคลรอบข้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพศตรงข้าม ทำให้เกิดความมั่นใจมากขึ้นในการพบปะสังสรรค์กับเพศตรงข้าม และการหาคู่ครอง รวมทั้งต้องการสร้างภาพความประทับใจแก่ผู้พบเห็น เพื่อความสำเร็จทางหน้าที่การงาน ยังเผยให้เห็นถึงการให้ความหมายกับจมูกของผู้หญิงด้วย